

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

Adaptada á orde do 27 de decembro de 2022

DEPARTAMENTO: Relixión Católica

Curso 2022-23

Índice

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN.....	3
2. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE. CONCRECCIÓN QUE RECOLLA A RELACIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES DA MATERIA QUE FORMAN PARTE DOS PERFIS COMPETENCIAIS.....	5
2.1 RÚBRICAS:.....	8
RÚBRICA DA COMPETENCIA APRENDER A APRENDER (CAA).....	8
RÚBRICA DA COMPETENCIA CONCIENCIA E EXPRESIÓNS CULTURAIAS (CCEC).....	11
RÚBRICA DA COMPETENCIA CONCIENCIA E EXPRESIÓNS CULTURAIAS (CCEC).....	11
RÚBRICA DA COMPETENCIA SOCIAL E CÍVICA (CSC).....	14
RÚBRICA DA COMPETENCIA DIXITAL (CD).....	17
RÚBRICA DA COMPETENCIA DE SENTIDO DE INICIATIVA E ESPÍRITU EMPRENDEDOR (CSIEE).....	20
2.2 COMPETENCIAS CLAVE POR CURSOS.....	22
3. CONCRECIÓN DE OBXECTIVOS POR CURSO.....	33
3.1. Obxectivos 2º ESO.....	35
3.2. Obxectivos 4º ESO.....	36
4. CONCRECIÓN PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE AVALIABLE DE: TEMPORALIZACIÓN, GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA. PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.....	36
5. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS.....	61
5. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS.....	61
6. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS.....	63
7. CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN, A CUALIFICACIÓN E A PROMOCIÓN DO ALUMNADO.....	64
7.1 Mínimos por trimestre e porcentaxe.....	73
8. INDICADORES DE LOGRO.....	76
9. ORGANIZACIÓN DAS ACTIVIDADES DE SEGUIMENTO, RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DAS MATERIAS PENDENTES.....	77

10. DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS INDIVIDUAIS OU COLECTIVAS QUE SE POIDAN ADOPTAR COMO CONSECUCIÓN DOS SEUS RESULTADOS.....	77
11. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.....	78
12. CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS QUE SE TRABALLARÁN NO CURSO QUE CORRESPONDA.....	81
13. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES PROGRAMADAS.....	83
14. PROXECTO LECTOR.....	84
15. PLAN TICS.....	87
16. PLAN CONVIVENCIA.....	89
17. MECANISMOS DE REVISIÓN, DE AVALIACIÓN E DE MODIFICACIÓN DAS PROGRAMACIÓN DIDÁCTICAS EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA.....	90
18. PROPOSTAS XENÉRICAS PARA POSIBLES ESCENARIOS DE IMPARTIR DOCENCIA:.....	92
19. INFORMACIÓN AO ALUMNADO:.....	94

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN.

A presente programación didáctica do Departamento de Relixión Católica, basearase nos decretos que desenvolven dita lei na Comunidade Autónoma de Galicia, para isto teremos en conta o seguinte marco legislativo:

- A Lei Orgánica 8/2013, de 9 de decembro, para Mellora da Calidade Educativa, LOMCE, no artigo 6.1, define o currículo como a regulación dos elementos que determinan os procesos de ensino e aprendizaxe para cada un dos ensinos.
- Resolución de 11 de febreiro de 2015, da dirección xeral de avaliación e cooperación territorial, pola que se publica o currículo da ensinanza da Relixión Católica da Educación Primaria e da Educación Secundaria Obrigatoria, segundo a Comisión Episcopal de Ensinanza.
- Informe do Servizo Territorial de Inspección educativa de 7 de abril de 2016.
- Orde ECD/65/2015, de 21 de xaneiro, pola que se describen as relacións entre as competencias, os contidos e os criterios de avaliación da educación primaria, a educación secundaria obrigatoria e do bacharelato.
- Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia.
- Lei 79/2010, do 20 de maio, para o plurilingüismo no ensino non universitario de Galicia.
- Decreto 229/2011, polo que se regula a atención a diversidade do alumnado dos centros docentes CCAA de Galicia.
- Real Decreto 1105/2014, do 26 de decembro, polo que se establece o currículo básico da Educación Secundaria Obrigatoria e do Bacharelato.
- Orde do 20 de maio de 2022 pola que se aproba o calendario escolar para o curso 2022/23 nos centros docentes sostidos con fondos públicos na Comunidade Autónoma de Galicia.

O IES Poeta Añón ten unhas condicións sociais e xeográficas singulares, situado nunha zona urbana, pero próxima ao mundo rural. O noso alumnado é heteroxéneo, pois procede de contornas socioeconómicas e culturais diversas, chegando a maioría deles en autobús escolar. Neste curso 2022/2023, a día de hoxe, temos unha matrícula de 135 alumnos, todos eles distribuídos en 7 unidades ordinarias de ESO. O departamento de Relixión Católica está integrado pola profesora Gemma Somoza Silva, xefa de departamento e integrante do equipo da biblioteca, e que comparte horario co CEIP Serra de Outes

A distribución de grupos de Relixión queda como sigue:

CURSO	HORAS SEMANAIS	GRUPOS	ALUMNADO
1ºESO	1	2	16
2ºESO	1	2	17
3ºESO	1	2	19
4ºESO	1	1	17

Considérase como obxectivo fundamental da clase de Relixión o desenvolvemento integral da persoa, tendo en conta a incidencia na vida dos temas relixiosos. E para que isto sexa eficaz, nunca se poñen límites a actitude crítica dos alumnos, así a todo ábrense canles para clarificar as súas dúbidas e prexuízos que limitan xeralmente, en tópicos. Axudar aos adolescentes a ir descubrindo sen escándalos as obxeccións que a súa fe debe afrontar nun mundo pluralista, para que esta os axude a aportar solucións aos problemas do mundo de hoxe. Axudar que esa fe sexa máis persoal, que as/os mozas/os aprendan a situarse no mundo como crentes, con capacidade de dialogar e manter a súa actitude de crentes. Isto non é obstáculo para desenvolver o cuestionario establecido e aprobado polo Ministerio de Educación e Cultura e pola Comisión Episcopal de Ensino, Xunta de Galicia.

O currículo de Relixión Católica, actualmente vixente para o sistema educativo LOE foi publicado no BOE o 24 de febreiro de 2015.

2. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE. CONCRECCIÓN QUE RECOLLA A RELACIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES DA MATERIA QUE FORMAN PARTE DOS PERFÍS COMPETENCIAIS.

O Decreto 86/2015 de xuño, polo que se establece o currículo de Educación Secundaria na Comunidade Autónoma de Galicia, expón as seguintes competencias clave:

1ª) Comunicación lingüística (CCL)

2ª) Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT)

3ª) Competencia dixital (CD)

4ª) Aprender a aprender (CAA)

5ª) Competencias sociais e cívicas (CSC)

6ª) Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE)

7ª) Conciencia e expresións culturais (CCEC)

Este currículo de Relixión Católica válese dos elementos cristiáns presentes na contorna do alumnado, das imaxes e símbolos, da linguaxe e outros recursos, para a comprensión da relixiosidade propia de cada etapa evolutiva. Desenvólvese así a competencia en comunicación lingüística (tanto na expresión oral como na escrita) que se serve da linguaxe que conforma a cultura e tradición que se transmite dunha a outra xeración. Ademais o ensino relixioso católico na escola sérvese da linguaxe académica e das linguaxes que conforman a cultura. O diálogo da fe coa cultura contribúe á competencia en comunicación lingüística do alumno en relación cos estándares de aprendizaxe.

1.Específicas de área, CCL: 60%

Procedemento de avaliación

a) Traballos e/ou probas escritas individuais ou en grupo

- b) Exames
- c) Caderno onde se recollan os exercicios realizados por trimestres

Das cualificacións de todos os traballos e probas escritas e mais dos exames restarase puntuación por erros ortográficos (máximo 2 puntos) e de presentación (máximo 1 puntos); as faltas de ortografía descontaranse do seguinte xeito:

Faltas copiadas ou moi graves: 0,1 puntos cada unha

Resto de faltas, incluídos os tildes: 0,05 puntos cada falta

No caso de que se descubra a un alumno ou alumna copiando nalgunha proba, traballo ou exame anularáselle a parte implicada do exercicio.

2. CAA: 10%

Rúbrica da CAA

Estándares que se avalían

3. CSC: 10%

Observación da responsabilidade na entrega de tarefas, nos prazos, nocoidado do material e do respecto e a harmonía coas compañeiras/os

Rúbrica da CSC

4. CCEC: 10%

Observación do respecto e interese sobre as distintas manifestacións culturais e da súa creatividade

Rúbrica da CCEC

5.CSIEE: 5%

Rúbrica da CSIEE

6. CD: 5%

Observación da súa capacidade para manexar as TIC, buscar e transformar información e respectar as fontes de información Instrumento de avaliación

Rúbrica da CD

2.1 RÚBRICAS:

RÚBRICA DA COMPETENCIA APRENDER A APRENDER (CAA)

	EXCELENTE (2,5-2 puntos)	SATISFACTORIO (2-1,5 puntos)	BÁSICO (1,5-1 puntos)	ESCASO (1-0 puntos)
Esforzo e	Sempre amosa capacidade de	Case sempre amosa capa-	Ás veces perde a atención,	Nunca ou case nunca

	EXCELENTE (2,5-2 puntos)	SATISFACTORIO (2-1,5 puntos)	BÁSICO (1,5-1 puntos)	ESCASO (1-0 puntos)
actitude (2,5 puntos)	<p>atención, concentración e memoria.</p> <p>Sempre se interesa polas actividades da clase.</p> <p>Sempre amosa curiosidade, motivación e esforzo na comprensión de conceptos.</p>	<p>cidade de atención, concentración e memoria.</p> <p>Case sempre se interesa polas actividades da clase.</p> <p>Case sempre amosa bastante curiosidade e motivación. Xeralmente esfórzase na comprensión de conceptos.</p>	<p>desconcéntrase e/ou cústalle memorizar.</p> <p>Ás veces interésase polas actividades da clase.</p> <p>Ás veces amosa certa curiosidade e/ou motivación. Só se esforza ás veces na comprensión de conceptos.</p>	<p>presta atención, perde a concentración con frecuencia e cústalle moito memorizar.</p> <p>Nunca ou case nunca se interesa polas actividades da clase.</p> <p>Nunca ou case nunca amosa curiosidade nin se esforza na comprensión de conceptos.</p>
Organización e planificación	<p>Sempre organiza e planifica axeitadamente as súas tarefas e distribúe ben os tempos.</p> <p>Sempre salienta nos traballos</p>	<p>Case sempre organiza e planifica as súas tarefas, pero ás veces ten que redistribuír os tempos.</p>	<p>Ás veces comete erros na organización e planificación das súas tarefas e ten dificultades coa adecuada distribución</p>	<p>Nunca ou case nunca organiza nin planifica as súas tarefas e case sempre ten problemas coa dis-</p>

	EXCELENTE (2,5-2 puntos)	SATISFACTORIO (2-1,5 puntos)	BÁSICO (1,5-1 puntos)	ESCASO (1-0 puntos)
(2,5 puntos)	os aspectos esenciais fronte aos secundarios.	Case sempre salienta nos traballos os aspectos esenciais fronte aos secundarios.	dos tempos. Ás veces cústalle diferenciar nos traballos os aspectos esenciais dos secundarios.	tribución dos tempos. Nunca ou case nunca destaca nos traballos os aspectos esenciais fronte aos secundarios.
Estratexias de xestión da aprendizaxe (2,5 puntos)	Sempre selecciona adecuadamente as técnicas de estudo e as estratexias de resolución de exercicios ou problemas para obter o máximo rendemento. Sempre analiza, organiza e sintetiza conceptos e infire conclusións. É capaz de elaborar mapas conceptuais, esquemas ou resumos axeitados para avan-	Case sempre selecciona adecuadamente as técnicas de estudo e as estratexias de resolución de exercicios ou problemas para obter un rendemento satisfactorio. Sempre analiza, organiza e sintetiza conceptos e case sempre infire conclusións. Case sempre é capaz de	Coñece distintas técnicas de estudo e estratexias de resolución de exercicios ou problemas, pero ás veces non as selecciona con acerto. Ás veces ten dificultades para analizar, organizar e sintetizar conceptos. Con frecuencia precisa axuda para inferir conclusións e elaborar mapas	Non aplica distintas técnicas de estudo e estratexias de resolución de exercicios ou problemas ou faino sempre de xeito errado. Case nunca ou nunca é quen de sintetizar e organizar conceptos nin inferir conclusións. Non é ca-

	EXCELENTE (2,5-2 puntos)	SATISFACTORIO (2-1,5 puntos)	BÁSICO (1,5-1 puntos)	ESCASO (1-0 puntos)
	zar na aprendizaxe.	elaborar mapas conceptuais, esquemas ou resumos axeitados para avanzar na aprendizaxe.	conceptuais, esquemas ou resumos que lle permitan avanzar na aprendizaxe.	paz de elaborar mapas conceptuais, esquemas ou resumos que lle sirvan para avanzar na aprendizaxe.
Autonomía e capacidade de autoavaliación (2,5 puntos)	Sempre avalía criticamente as súas producións e o proceso seguido para melloralas. Sempre utiliza os recursos ao seu alcance para documentarse sobre o que descoñece ou como apoio/ampliación para realizar as tarefas.	Case sempre avalía satisfactoriamente as súas producións e o proceso seguido para melloralas. Case sempre usa os recursos ao seu alcance para documentarse sobre o que descoñece ou como apoio para realizar as tarefas.	Ás veces avalía as súas producións pero só ocasionalmente obtén conclusións para melloralas. Ás veces usa algúns dos recursos que ten ao seu alcance como apoio para realizar as tarefas.	Nunca ou case nunca avalía as súas producións. Nunca ou case nunca usa os recursos que ten ao seu alcance para documentarse nin como apoio para realizar as tarefas.

RÚBRICA DA COMPETENCIA CONCIENCIA E EXPRESIÓNS CULTURAI (CCEC)

	EXCELENTE (2,5-2 puntos)	SATISFACTORIO (2-1,5 puntos)	BÁSICO (1,5-1 puntos)	ESCASO (1-0 puntos)
Respecto pola cultura (2,5 puntos)	Sempre mostra interese e respecto por diferentes manifestacións artísticas e culturais. Sempre amosa interese pola conservación do patrimonio e implícase activamente cando corresponde.	Case sempre mostra interese e respecto por diferentes manifestacións artísticas e culturais. Case sempre amosa interese pola conservación do patrimonio e é doado conseguir que se implique nesta tarefa.	Ás veces mostra interese e respecto por diferentes manifestacións artísticas e culturais. Ás veces amosa interese pola conservación do patrimonio, pero non adoita implicarse nesta tarefa.	Nunca ou case nunca mostra interese e /ou respecto por diferentes manifestacións artísticas e culturais. Non lle dá ningunha importancia á conservación do patrimonio.
Goce da cultura	Sempre goza coas diferentes manifestacións culturais e artísticas	Case sempre goza coas manifestacións culturais e	Ás veces goza con algunhas manifestacións cul-	Nunca ou case nunca goza coas manifestacións cultu-

	EXCELENTE (2,5-2 puntos)	SATISFACTORIO (2-1,5 puntos)	BÁSICO (1,5-1 puntos)	ESCASO (1-0 puntos)
(2,5 puntos)	cas, enténdelas como parte do desenvolvemento do pensamento e como unha riqueza e patrimonio dos pobos. Aprecia as manifestacións artístico-culturais cotiás como arquitectura, vivenda, moda, folclore etc.	artísticas,enténdelas como parte do desenvolvemento do pensamento e como unha riqueza e patrimonio dos pobos. Case sempre aprecia manifestacións artístico-culturais cotiás como arquitectura, vivenda, moda, folclore etc.	turais e artísticas,pero non as entende como parte do desenvolvemento do pensamento nin como unha riqueza e patrimonio dos pobos. Só ás veces aprecia algunhas manifestacións artístico-culturais cotiás.	rais nin as considera importantes no desenvolvemento do pensamento nin como riqueza dos pobos. Nunca ou case nunca aprecia manifestacións artístico-culturais cotiás.
Participación (2,5 puntos)	Sempre participa nas actividades artístico-culturais organizadas na propia comunidade.	Case sempre participa nas actividades artístico-culturais organizadas na propia comunidade.	Ás veces participa nas actividades artístico-culturais organizadas na propia comunidade.	Nunca ou case nunca participa nas actividades artístico-culturais organizadas na propia comunidade.
Habilidades	Ten unha grande iniciativa e creatividade para expresarse a través de	Ten iniciativa e bastante creatividade para expresar-	Ten iniciativa suficiente e unha creatividade básica	Non ten iniciativa nin creatividade para expresarse a

	EXCELENTE (2,5-2 puntos)	SATISFACTORIO (2-1,5 puntos)	BÁSICO (1,5-1 puntos)	ESCASO (1-0 puntos)
creativas (2,5 puntos)	diferentes códigos artísticos e empregar distintos materiais e técnicas no deseño de proxectos ou na realización das actividades propostas.	se a través de diferentes códigos artísticos e empregar distintos materiais e técnicas no deseño de proxectos ou na realización das actividades propostas.	para expresarse a través dalgúns códigos artísticos e empregar algúns materiais e técnicas no deseño de proxectos ou na realización das actividades propostas.	través dalgún código artístico e/ou empregar algún material e técnica no deseño de proxectos ou na realización das actividades propostas.

RÚBRICA DA COMPETENCIA SOCIAL E CÍVICA (CSC)

	EXCELENTE (2-1,5 puntos)	SATISFACTORIO (1,5-1 puntos)	BÁSICO (1-0,5 puntos)	ESCASO (0,5-0 puntos)
Harmonía coas compañeiras e compañeiros (2 puntos)	Sempre traballa con tolerancia e de bo grao con calquera das compañeiras e compañeiros.	Case sempre traballa con tolerancia e de bo grao con calquera das compañeiras e compañeiros.	Ás veces traballa con tolerancia e de bo grao cos compañeiras/os pero prefire traballar só con parte	Ten dificultades para traballar con todos ou case todos os seus compañeiros/as.

	<p>Nunca mostra actitudes sexistas nin discriminatorias.</p> <p>Nunca usa linguaxe sexista e/ou discriminatoria.</p> <p>Sempre respecta a diversidade.</p>	<p>Case nunca mostra actitudes sexistas nin discriminatorias .</p> <p>Case nunca usa unha linguaxe sexista e/ou discriminatoria e, se o fai, autocorríxese.</p> <p>Case sempre respecta a diversidade.</p>	<p>deles/as.</p> <p>Ás veces mostra actitudes sexistas e/ou discriminatorias.</p> <p>Ás veces usa unha linguaxe sexista e/ou discriminatoria pero trata de autocorrixirse.</p> <p>Ás veces respecta a diversidade.</p>	<p>Con frecuencia mostra actitudes sexistas e/ou discriminatorias.</p> <p>Con frecuencia usa unha linguaxe sexista e/ou discriminatoria e non trata de autocorrixirse.</p> <p>Nunca ou case nunca respecta a diversidade.</p>
<p>Interese e coidado do material (2 puntos)</p>	<p>Sempre participa activamente nas actividades propostas.</p> <p>Sempre se interesa por manter en bo estado o material, propio e alleo, e respecta as normas de uso.</p>	<p>Case sempre participa activamente nas actividades propostas.</p> <p>Case sempre se interesa por manter en bo estado o material, propio e alleo, e</p>	<p>Ás veces participa activamente nas actividades propostas.</p> <p>Ás veces interésase por manter en bo estado o material, propio e alleo, e</p>	<p>Nunca ou case nunca participa activamente nas actividades propostas.</p> <p>Ten dificultades para manter en bo estado o material, propio e alleo, e para</p>

		respecta as normas de uso.	respecta as normas de uso.	respectar as normas de uso.
Utilización de valores (2 puntos)	<p>Sempre é solidario/a e ofrece a súa axuda cando alguén a necesita.</p> <p>Sempre cumpre as normas porque comprende a súa importancia para evitar conflitos e, se os hai, sempre se involucra na súa solución.</p> <p>Sempre adopta, por iniciativa propia, actitudes de respecto e coidado do medio ambiente.</p> <p>Sempre aplica hábitos de hixiene e saúde.</p>	<p>Case sempre é solidario/a e adoita ofrecer a súa axuda cando alguén a necesita.</p> <p>Case sempre cumpre as normas para evitar conflitos e, se os hai, adoita involucrarse na súa solución.</p> <p>Case sempre adopta, por iniciativa propia, actitudes de respecto e coidado do medio ambiente.</p> <p>Case sempre aplica hábitos de hixiene e saúde.</p>	<p>Ás veces é solidario/a e ofrece a súa axuda cando alguén a necesita.</p> <p>Ás veces non cumpre as normas, pero se hai conflitos trata de involucrarse na súa solución.</p> <p>Ás veces adopta, por iniciativa propia, actitudes de respecto e coidado do medio ambiente.</p> <p>Ás veces aplica hábitos de hixiene e saúde.</p>	<p>Nunca ou case nunca é solidario/a e ten dificultades para ofrecer a súa axuda cando alguén a necesita</p> <p>Nunca ou case nunca respecta as normas e non adoita involucrarse na solución dos conflitos.</p> <p>Nunca ou case nunca adopta actitudes de respecto e coidado do medio ambiente.</p> <p>Nunca ou case nunca aplica hábitos de saúde e hixiene.</p>
Participación no grupo	Sempre participa activamente no traballo en grupo, implícase	Case sempre participa no traballo en grupo, adoita	Participa no traballo en grupo pero só ás veces se	Nunca ou case nunca participa no traballo en grupo

(2 puntos)	<p>na organización, achega ideas e traballa colaborativamente.</p> <p>Sempre admite e respecta todas as opinións e axuda a resolver conflitos se os hai.</p> <p>Sempre respecta as quendas.</p>	<p>implicarse na organización, achegar ideas e traballar colaborativamente.</p> <p>Case sempre admite e respecta as opinións e axuda a resolver conflitos se os hai.</p> <p>Case sempre respecta as quendas.</p>	<p>implica na organización, achega ideas e traballa colaborativamente.</p> <p>Só ás veces admite e respecta as opinións ou parte delas e cústalle axudar a resolver conflitos se os hai.</p> <p>Só ás veces respecta as quendas.</p>	<p>nin se implica na organización nin achega ideas nin traballa colaborativamente.</p> <p>Nunca ou case nunca admite nin respecta as opinións nin axuda a resolver conflitos.</p> <p>Nunca ou case nunca respecta as quendas.</p>
<p>Responsabilida de</p> <p>(2 puntos)</p>	<p>Sempre cumpre cos prazos marcados e realiza todas as tarefas.</p> <p>Sempre é responsable á hora de traer o material necesario.</p>	<p>Case sempre cumpre cos prazos marcados e realiza todas as tarefas.</p> <p>Case sempre é responsable á hora de traer o material necesario.</p>	<p>Ás veces non respecta os prazos, pero realiza a maioría das tarefas.</p> <p>Ás veces non é responsable á hora de traer o material necesario.</p>	<p>Nunca ou case nunca respecta os prazos nin realiza a maioría das tarefas.</p> <p>Nunca ou case nunca trae o material necesario.</p>

RÚBRICA DA COMPETENCIA DIXITAL (CD)

	EXCELENTE (2,5-2 puntos)	SATISFACTORIO (2-1,5 puntos)	BÁSICO (1,5-1 puntos)	ESCASO (1-0 puntos)
Fontes de información (2,5 puntos)	Procura información na rede demostrando habilidade no seu filtrado. Extrae a información precisa, escollendo con criterio o que realmente necesita. Procesa a información e manipúlaa tratando de evitar o copiado literal .	Procura información na rede pero ten certa dificultade no seu filtrado . Extrae a información precisa, aínda que ás veces necesita axuda . Procesa a información e manipúlaa , pero non se preocupa por evitar o copiado literal .	Procura información na rede de forma guiada . Non ten un criterio claro para extraer a información precisa e necesita axuda constante. Fai una manipulación da información moi básica e cópiaa toda ou case toda de xeito literal .	Cústalle moito a procura de información na rede aínda que sexa de forma guiada. Non é capaz de extraer da informacións datos que precisa. Non manipula nin procesa a información .
Capacidade	Coñece e usa aplicacións	Coñece e usa a maioría	Coñece e usa só algunhas	Non coñece nin usa as

	EXCELENTE (2,5-2 puntos)	SATISFACTORIO (2-1,5 puntos)	BÁSICO (1,5-1 puntos)	ESCASO (1-0 puntos)
e para traballar coas TIC (2,5 puntos)	informáticas axeitadas á tarefa para confeccionar, compartir e/ou presentar os seus traballos. Manéxaas con destreza e crea documentos de calidade .	das aplicacións informáticas axeitadas á tarefa para confeccionar, compartir e/ou presentar os seus traballos. Manexa a maioría delas con bastante destreza e crea documentos dixitais dunha calidade aceptable .	aplicacións informáticas axeitadas para confeccionar, compartir e presentar os seus traballos. Necesita bastante axuda para manexalas e para que os documentos xerados sexan dunha calidade mínima .	aplicacións máis comúns axeitadas á tarefa para confeccionar, compartir e presentar os seus traballos. Necesita axuda constante para o seu manexo e, mesmo de xeito guiado, produce documentos de baixa calidade .
Linguaxe específica (2,5 puntos)	Interpreta correctamente a simboloxía propia das aplicacións informáticas, de modo que é capaz de iniciarse de forma autónoma no seu manexo.	Interpreta correctamente a simboloxía propia das aplicacións informáticas, pero precisa de axuda para iniciarse no seu manexo.	Ten dificultades na interpretación da simboloxía propia das aplicacións informáticas e presenta dificultades para desenvolverse con elas, precisando de axuda.	Non coñece a simboloxía propia das aplicacións informáticas e non é quen de utilizalas correctamente aínda que sexa de forma guiada.

	EXCELENTE (2,5-2 puntos)	SATISFACTORIO (2-1,5 puntos)	BÁSICO (1,5-1 puntos)	ESCASO (1-0 puntos)
Respecto no uso de recursos dixitais (2,5 puntos)	Sempre inclúe nas súas producións as referencias ás fontes utilizadas. Sempre respecta os principios legais e éticos na utilización de fontes de información e/ou contidos, incluso ao compartilos nas redes sociais.	Case sempre inclúe as referencias ás fontes utilizadas. Case sempre respecta os principios legais e éticos na utilización de fontes de información e/ou contidos, incluso ao compartilos nas redes sociais.	Esquécese con frecuencia de facer referencia ás fontes utilizadas. Hai que lembrarlle a cotío que respecte os principios legais e éticos na utilización de fontes e/ou contidos.	Non fai referencias ás fontes utilizadas. Non amosa interese polo respecto aos principios legais e éticos na utilización de fontes e/ou contidos, incumpríndoos intencionadamente.

Ademais aplicaremos a seguinte rúbrica para avaliar o sentido de iniciativa e espírito emprendedor

RÚBRICA DA COMPETENCIA DE SENTIDO DE INICIATIVA E ESPÍRITU EMPRENDEDOR (CSIEE)

	Excelente (2,5-2)	Satisfactorio (2-1,5)	Básico (1,5-1)	Escaso (1-0)
Autonomía	<p>É quen de traballar con autonomía.</p> <p>Esfórzase para rematar as súas iniciativas demostrando confianza en sí mesmo e persevera no esforzo cando a iniciativa así o requira.</p>	<p>É quen de traballar con autonomía. Só pide axuda puntualmente.</p> <p>Esfórzase para rematar as súas iniciativas aínda que cando son moi ambiciosas non persevera..</p>	<p>Traballa con autonomía pero ás veces precisa axuda.</p> <p>Esfórzase para rematar as súas iniciativas pero dubida de si mesmo e acaba perdendo o interese.</p>	<p>Necesita supervisión do seu traballo.</p> <p>Xeralmente non se esforza e perde o interese axiña en concluír as súas iniciativas.</p>
Comunicación	<p>Esfórzase e utiliza os recursos necesarios para comunicar as súas ideas do xeito máis convincente posible. Cando fala representando ao seu grupo, demonstra liderazgo.</p>	<p>Faise entender satisfactoriamente e utiliza os recursos precisos para comunicar as súas ideas. Cando fala representando ao seu grupo, demostra una posición importante dentro del.</p>	<p>Comunica de forma sinxela as súas ideas aínda que non é moi creativo nos recursos utilizados.</p>	<p>Non é capaz de comunicar as súas ideas nin é quen de usar recursos que o apoiem</p>
Análise e	<p>É capaz de establecer plans de</p>	<p>É capaz de establecer plans</p>	<p>É capaz de establecer sin-</p>	<p>Non é capaz de estable-</p>

	Excelente (2,5-2)	Satisfactorio (2-1,5)	Básico (1,5-1)	Escaso (1-0)
planificación	acción, identificando os puntos fortes e débiles tanto de si mesmo coma do propio plan, desenvolverlos e autoavalialos de xeito realista.	de acción, xeralmente é quen de desenvolverlos e presenta certa dificultade en autoavalialos.	xelos plans de acción, ás veces é quen de desenvolverlos, tendo dificultade en autoavalialos.	cer desenvolver nin avaliar plans de acción.
Habilidades	Resolve problemas de xeito creativo, con iniciativa e adaptándose aos cambios cando xurdan. Toma decisións e amosa iniciativa.	Resolve problemas baseándose noutros similares, e, amosa certa iniciativa. Trata de adaptarse aos cambios cando xurdan. Toma decisións e amosa certa iniciativa.	Resolve problemas de xeito guiado. Non sempre se adapta aos cambios. Cústalle tomar decisións e amosa pouca iniciativa	Non é quen de resolver problemas. Non toma decisións nin ten iniciativa.

2.2 COMPETENCIAS CLAVE POR CURSOS

2º ESO

BLOQUE 1: O SENTIDO RELIXIOSO DO HOME

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMP. CLAVE 	TEMP		
					T1	T2	T3
1. A persoa humana, criatura de Deus libre e intelixente. 2. O fundamento da dignidade da persoa. 3. O ser humano colaborador da creación de Deus.	1. Establecer diferenzas entre o ser humano creado e a imaxe de Deus e os animais.	1.1 Argumenta a dignidade do ser humano en relación aos outros seres vivos.	Argumenta a dignidade do ser humano en relación aos outros seres vivos.	CCL/CAA	X		
	2. Relacionar a condición de criatura coa orixe divina.	2.1 Distingue e debate de forma xustificada e respetuosa a orixe do ser humano.		CSIEE	X		
	3. Explicar a orixe da dignidade do ser humano como criatura de Deus.	3.1 Valora, en situacións da súa contorna, a dignidade de todo ser humano con independencia das capacidades físicas, cognitivas, intelectuais, sociais, etc		CCEC/ CSC	X		
	4. Entender o sentido e a	4.1 Clasifica accións do ser	Clasifica accións do ser	CSIEE	X		

	finalidade da acción humana.	humano que respectan ou destrúen a creación. 4.2 Deseña en pequeno grupo un plan de colaboración co seu centro educativo no que se inclúan polo menos cinco necesidades e as posibles solucións que o propio grupo levaría a cabo	humano que respectan ou destrúen a creación.	CSIEE	X		
--	------------------------------	--	--	-------	---	--	--

BLOQUE 2: A REVELACIÓN: DEUS INTERVÉN NA HISTORIA.

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMP. CLAVE 	TEMP		
					T1	T2	T3
1. Aceptación da revelación: A fe. 2. Orixe, composición e interpretación dos libros	1. Coñecer e aceptar que Deus se revela na historia.	1.1 Busca e elixe personaxes significativos do pobo de Israel e identifica e analiza a resposta de fe neles.	Busca e elixe personaxes significativos do pobo de Israel e identifica e analiza a resposta de fe neles.	CCL/CAA	X		

sagrados.	2. Comprender e valorar que a fe é a resposta á iniciativa salvífica de Deus.	2.1 Interésase por coñecer e valora a resposta de fe ao Deus que se revela.		CAA/ CSC	X		
	3. Coñecer e definir a estrutura e organización da Biblia.	3.1 Identifica, clasifica e compara as características fundamentais dos Libros Sagrados mostrando interese pola súa orixe divina.	Identifica os rasgos esenciais da Igrexa e a súa influencia na nosa cultura.	CCEC		X	
	4. Coñecer e respectar os criterios do maxisterio da Igrexa entorno a interpretación bíblica.	4.1 Le, localiza e esquematiza os criterios recolleitos na Dei Verbum en torno á interpretación da Biblia valorándoos como necesarios.		CCL		X	
	5. Recoñecer na inspiración a orixe da sacralidade do texto bíblico.	5.1 Distingue e sinala en textos bíblicos a presenza dun Deus que se comunica, xustificando no grupo a selección dos textos.		CAA CAA		X X	

		5.2 Coñece e xustifica por escrito a existencia nos Libros Sagrados do autor divino e o autor humano.					
--	--	---	--	--	--	--	--

BLOQUE 3: XESUCRISTO, CUMPRIMENTO DA HISTORIA DA SALVACIÓN.

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMP. CLAVE 	TEMP		
					T1	T2	T3
1. Deus revélase en Xesucristo. Deus uno e trino... 2. O credo, síntese da acción salvífica de Deus na historia.	1. Mostrar interese por recoñecer o carácter relacional da divindade na revelación de Xesús.	1.1 Coñece e describe as características do Deus cristián. 1.2 Le relatos mitolóxicos, localiza trazos das divindades das relixións politeístas e contrástaos coas características do Deus cristián.	Contrasta as opcións e actitudes que configuran a propia vida con valores e normas que xurden do Evanxeo, para actuar en consecuencia.	CCL/ CCEC CCL	X	X	X

	2. Vincular o sentido comunitario da trinidad coa dimensión relacional humana.	2.1 Recoñece, describe e acepta que a persoa humana necesita do outro para alcanzar a súa identidade a semellanza de Deus.		CSC		X	
	3. Descubrir o carácter histórico da formulación do credo cristián.	3.1 Confecciona materiais onde se expresan os momentos relevantes da historia salvífica e relacións coas verdades de fe formuladas no Credo.		CAA/ CSIEE		X	
	4. Recoñecer as verdades da fe cristián presentes no credo.	4.1 Clasifica as verdades de fe contidas no Credo e explica o seu significado.		CCL/CAA		X	

BLOQUE 4: PERMANENCIA DE XESUCRISTO NA HISTORIA: A IGREXA

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMP. CLAVE	TEMP		
					T1	T2	T3

1. Expansión da Igrexa, as primeiras comunidades. 2. As notas da Igrexa.	1. Comprender a expresión do cristianismo a través das primeiras comunidades cristiáns.	1.1 Localiza no mapa os lugares de orixe das primeiras comunidades cristiás e describe as súas características.	Reconstrúe o itinerario das viaxes de San Paulo e explica coas súas palabras a difusión do cristianismo no mundo pagán.	CD/CCL			X
		1.2 Reconstrúe o itinerario das viaxes de San Paulo e explica coas súas palabras a difusión do cristianismo no mundo pagán.		CAA			X
	2. Xustificar que a Igrexa é unha santa, católica e apostólica.	2.1 Describe e valora a raíz da unidade e santidad da Igrexa.		CSC			X
		2.2 Elabora materiais, utilizando as tecnoloxías da información e a comunicación, onde se reflicte a universalidade e		CAA/ CSIEE			X

		apostolicidade da Igrexa.					
--	--	---------------------------	--	--	--	--	--

4º ESO

BLOQUE 1: O SENTIDO RELIXIOSO DO HOME

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMP. CLAVE 	TEMP		
					T1	T2	T3
1. As relixións: busca do sentido da vida. 2. Plenitude na experiencia relixiosa: a revelación de Deus na historia.	1. Aprender e memorizar os principais rasgos comúns das relixións.	1.1 Identifica e clasifica os trazos principais (ensino, comportamento e culto) nas relixións monoteístas. 1.2 Busca información e presenta ao grupo as respostas das distintas relixións ás preguntas de sentido.	Valora o que supuxeron as grandes relixións á cultura, á arte e o desenvolvemento integral das persoas.	CCL/CAA	X		
				CCL/CD	X		
	2. Comparar e distinguir a	2.1 Razona por que a		CCL/CAA	X		

	intervención de Deus na historia dos intentos humanos de resposta ás busca de sentido.	revelación é a plenitude da experiencia relixiosa. 2.2 Analiza e debate as principais diferenzas entre a revelación de Deus e as relixións.	Explica as principais manifestacións da relixiosidade e o seu significado na vida cristiá e os seus compromisos coa sociedade.	CSC	X		
--	--	--	--	-----	---	--	--

BLOQUE 2: A REVELACIÓN: DEUS INTERVÉN NA HISTORIA.

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMP. CLAVE 	TEMP		
					T1	T2	T3
1. A fidelidade de Deus á alianza co ser humano. 2. A figura mesiánica do Servo de Yahveh.	1. Recoñecer e valorar as accións de Deus fiel ao longo da historia.	1.1 Identifica e aprecia a fidelidade permanente de Deus que atopa na historia de Israel. 1.2. Toma conciencia e agradece os momentos da súa		CAA/CCEC CAA/ CSIEE		X X	

		historia nos que recoñece a fidelidade de Deus.				
	2. Comparar e apreciar a novidade entre o Mesías sufrinte e o Mesías político.	2.1 Identifica, clasifica e compara os trazos do Mesías sufrinte e o Mesías político. 2.2 Esfórzase por comprender a novidade do Mesías sufrinte como criterio de vida.	Identifica, clasifica e compara os trazos do Mesías sufrinte e o Mesías político.	CCEC CAA/CSC		X X

BLOQUE 3: XESUCRISTO, CUMPRIMENTO DA HISTORIA DA SALVACIÓN.

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMP. CLAVE 	TEMP		
					T1	T2	T3
1. A chamada de Xesús a colaborar con El xenera unha comunidade.	1. Descubrir a iniciativa de Cristo para formar unha comunidade que orixina a Igrexa.	1.1 Localiza, selecciona e argumenta en textos evanxélicos a chamada de Xesús		CCL/CAA		X	

	2. Coñecer e apreciar a invitación de Xesús a colaborar na súa misión.	2.1 Le de xeito comprensivo un evanxeo, identifica e describe a misión salvífica de Xesús. 2.2 Busca e identifica persoas que actualizan hoxe a misión de Xesús e expón en grupo por que continúan a misión de Xesús.	Comprende a dimensión moral da existencia humana, detectando os valores dominantes na sociedade actual e contrastalos cos principios da moral cristiá.	CCL/ CSC CSIEE		X X	X X
--	--	--	--	--------------------------	--	------------	------------

BLOQUE 4: PERMANENCIA DE XESUCRISTO NA HISTORIA: A IGREXA

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMP. CLAVE 	TEMP		
					T1	T2	T3
1. A pertenza a Cristo na Igrexa ilumina todas as dimensións do ser humano. 2. A autoridade eclesial ao	1. Descubrir e valorar que Cristo xenera unha forma nova de usar a razón e a liberdade, e de expresar a	1.1 Elaborar xuízos a partir de testemuños que exemplifiquen unha forma nova de usar a razón e a liberdade e de		CCL/CAA			X

servizo da verdade. 3. A misión do cristián no mundo: construír a civilización do amor.	afectividade da persoa.	expresar a afectividade. 1.2 Adquire o hábito de reflexionar buscando o ben ante as eleccións que se lle ofrecen. 1.3 É consciente das diferentes formas de vivir a afectividade e prefire a que recoñece como máis humana.		CAA/ CSC			X
				CAA			X
	2. Distinguir que a autoridade está ao servizo da verdade.	2.1 Identifica persoas que son autoridade na súa vida e explica como recoñece nelas a verdade.		CCL/CAA			X
		2.2 Recoñece e valora na Igrexa distintas figuras que son autoridade, polo servizo ou polo testemuño.	Recoñece as aportacións que a Igrexa fai a humanidade no campo da acción social e o progreso dos pobos no mundo actual.	CAA/ CSC			X
		2.3 Localiza e xustifica tres		CCL/			X

		acontecementos da historia nos que a Igrexa defendeu a verdade do ser humano.		CCEC			
	3. Relacionar a misión do cristián coa construción do mundo.	3.1 Investiga e debate sobre as iniciativas eclesiais da súa contorna que colaboran na construción da civilización do amor.		CCEC			X

3. CONCRECIÓN DE OBXECTIVOS POR CURSO.

A área de Relixión Católica fundaméntase nas esixencias que leva consigo desenvolver, na escola, a educación integral e a aplicación duns dereitos expresados na Declaración Universal de Dereitos Humanos (1948, art. 26.3); a Constitución española (1978, art. 27.3); o Pacto Internacional de Dereitos Humanos, Económicos, Sociais e Culturais (1966, art. 13.3); a Carta dos Dereitos Fundamentais da Unión Europea (2000, art. 10 e 14.3), etc. Ademais, está garantida polo Acordo subscrito entre o Estado español e a Santa Sé sobre Ensino e Asuntos Culturais (3-1-1979).

A práctica deste dereito leva consigo un ensino relixioso escolar e confesional. Este ensino concrétase na área de Relixión Católica, unha materia específica e rigorosamente escolar, ordinaria para os que a soliciten, equiparable ao resto das demais materias no rigor científico, na formulación

dos seus obxectivos e contidos, e na súa significación educativa dentro do currículo.

Así mesmo, contribúe á formación integral do alumnado e ao pleno desenvolvemento da persoa en todas as súas capacidades.

A área de Relixión Católica é unha materia opcional curricular de carácter confesional. A súa identidade resúmese nas súas «Finalidades Educativas» ou «Obxectivos Xerais». Estes deben ser a meta e a directriz no seu deseño e desenvolvemento curricular (realización da programación xeral do curso, de cada unidade didáctica, etc.). As seguintes «Finalidades educativas da Educación Secundaria» sinalan as metas finais ás que deben conducir todo curso e unidade didáctica de Relixión Católica:

1. Coñecer de maneira básica os elementos do fenómeno relixioso. Identificar a estrutura común nas relixións de maior vixencia.
2. Coñecer o significado dos signos e símbolos relixiosos máis relevantes, con especial atención aos sacramentos e ás prácticas relixiosas máis estendidas na súa contorna.
3. Coñecer a Biblia, na súa orixe, estrutura, finalidade e interpretación como expresión do amor de Deus e como expresión da revelación de Deus Pai aos homes.
4. Comprender os contidos da mensaxe cristiá que fundamentan a concepción do ser humano como un ser creado por Deus e destinado a ser fillo seu.
5. Identificar a Xesucristo como Fillo de Deus e salvador dos homes.
6. Coñecer e valorar a súa misión, a súa mensaxe, a súa vida e a súa presenza permanente na Igrexa polo Espírito Santo.
7. Comprender e valorar o sentido e finalidade da Igrexa como institución ao servizo da humanización e salvación que Cristo ofrece ao ser humano.
8. Coñecer e apreciar os valores e virtudes xerados na mensaxe e acontecemento cristián, que se realiza na Igrexa.
9. Comprender e distinguir a acción salvadora de Cristo e o carácter celebrativo de cada un dos sacramentos. Fundamentar o fondo

significado cristián da tolerancia, participación, responsabilidade e solidariedade na doutrina cristiá, aplicándoos a situacións sociais habituais: traballo, lecer, xogo, familia, amigos...

10. Identificar os textos fundamentais da fe católica que constitúen o núcleo da mensaxe cristiá.

11. Descubrir os valores, testemuños dos santos e o servizo da Igrexa nos feitos máis importantes da historia.

12. Recoñecer os fundamentos racionais e revelados que xustifican o ensino moral da Igrexa católica, e orientan a relación do home con Deus, consigo mesmo e cos outros.

3.1. Obxectivos 2º ESO

- Identificar os principais trazos da primeira comunidade cristiá e valorar os inicios da súa acción evanxelizadora.
- Recoñecer a relación entre a tarefa da Igrexa de anunciar a Boa Nova e o compromiso dos cristiáns.
- Identificar nas celebracións cristiás os elementos comúns a toda celebración humana.
- Valorar a importancia e o significado dos sacramentos na vida do cristián.
- Recoñecer nas Benaventuranzas a proposta de felicidade que Xesús lle brinda á humanidade.
- Identificar as etapas da historia do pobo de Xesucristo.
- Comprender as peregrinacións.
- Recoñecer o trato que Xesús lles da ás mulleres.
- Valorar algunhas accións actuais en favor doutras persoas como forma de facer presente o Reinado de Deus que Xesús expresou coas parábolas.

3.2. Obxectivos 4º ESO

- Identificar o modo en que a Igrexa se organiza no ámbito territorial e no funcional.
- Recoñecer o carácter apostólico da Igrexa, fundada sobre os apóstolos e dirixida polos seus sucesores, os bispos, baixo a primacía do papa, sucesor de san Pedro.
- Recoñecer o papel dos laicos na Igrexa e na sociedade.
- Valorar o diálogo entre a fe e a cultura.
- Valorar os primeiros concilios ecuménicos para a fe e a vida.
- Coñecer os Padres da Igrexa.
- Comprender o poder temporal da Igrexa para garantir a súa liberdade de acción pastoral e evangelizadora.
- Valorar o labor das organizacións cristiás comprometidas cos máis pobres e coñecer o método que empregan para analizar a realidade e actuar á luz do Evanxeo.

4. CONCRECIÓN PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE AVALIABLE DE: TEMPORALIZACIÓN. GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA. PROCEDIMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.

Neste apartado imos elaborar, para o nivel de 2º e 4º ESO , unha táboa do seguinte xeito: na primeira columna especificamos os contidos, na seguinte columna especificamos os criterios de avaliación, na terceira os estándares de aprendizaxe (de agora en diante EA), noutra columna os mínimos esixibles, na penúltima os procedementos e instrumentos de avaliación (recollemos todos os métodos que fan posible contrastar o grao

de aprendizaxe da materia tendo en conta os diferentes elementos que constitúen o currículo. Os métodos agrupámoslos en catro grandes bloques: técnicas de observación sistemática, análise de producións dos alumnos, intercambios orais e probas específicas. Estes métodos, á súa vez, poden ser: Cadernos de clase escritos ou dixitais, listas de control, rexistros anecdóticos, escalas de observación, investigacións, textos, producións orais, plásticas ou musicais ou doutra natureza, tarefas de aplicación e síntese, exposición dun tema, cuestionarios, etc. Nas táboas o símbolo en formade cadrado indica o procedemento mentres que o asterisco indica o instrumento de avaliación.) A última columna fai referencia á temporalización.

2º ESO

BLOQUE 1: O SENTIDO RELIXIOSO DO HOME

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN	TEMP		
					T1	T2	T3
1. A persoa humana, criatura de Deus libre e intelixente. 2. O fundamento da dignidade da persoa.	1. Establecer diferenzas entre o ser humano creado e a imaxe de Deus e os animais.	1.1 Argumenta a dignidade do ser humano en relación aos outros seres vivos.	Argumenta a dignidade do ser humano en relación aos	<ul style="list-style-type: none"> ■ Proc: Análise da produción do alumnado *Inst: Caderno de 	X		

3. O ser humano colaborador da creación de Deus.			outros seres vivos.	clase/E-dixgal.			
	2. Relacionar a condición de criatura coa orixe divina.	2.1 Distingue e debate de forma xustificada e respetuosa a orixe do ser humano.		<ul style="list-style-type: none"> ■ Proc: observación sistemática *Inst: rexistro anecdótico 	X		
	3. Explicar a orixe da dignidade do ser humano como criatura de Deus.	3.1 Valora, en situacións da súa contorna, a dignidade de todo ser humano con independencia das capacidades físicas, cognitivas, intelectuais, sociais, etc		<ul style="list-style-type: none"> ■ Proc: observación sistemática *Inst: rexistro anecdótico 	X		
4. Entender o sentido e a finalidade da acción humana.		4.1 Clasifica accións do ser humano que respectan ou destrúen a creación.	Clasifica accións do ser humano que respectan ou destrúen a	<ul style="list-style-type: none"> ■ Proc: cuestionarios *Inst: cuestionarios. 	X		
		4.2 Deseña en pequeno grupo un plan de colaboración co seu				<ul style="list-style-type: none"> ■ Proc: Análise da 	X

		centro educativo no que se inclúan polo menos cinco necesidades e as posibles solucións que o propio grupo levaría a cabo	creación.	producción do alumnado *Inst: investigación en internet.			
--	--	---	-----------	---	--	--	--

BLOQUE 2: A REVELACIÓN: DEUS INTERVÉN NA HISTORIA.

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN	TEMP		
					T1	T2	T3
1. Aceptación da revelación: A fe. 2. Orixe, composición e interpretación dos libros sagrados.	1. Coñecer e aceptar que Deus se revela na historia.	1.1 Busca e elixe personaxes significativos do pobo de Israel e identifica e analiza a resposta de fe neles.	Busca e elixe personaxes significativos do pobo de Israel e identifica e analiza a resposta de fe neles.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Proc: Análise da produción do alumnado *Inst: Caderno de clase/E-dixgal. 	X		

	2. Comprender e valorar que a fe é a resposta á iniciativa salvífica de Deus.	2.1 Interésase por coñecer e valora a resposta de fe ao Deus que se revela.		<ul style="list-style-type: none"> ■ Proc: observación sistemática *Inst: rexistro anecdótico 	X		
	3. Coñecer e definir a estrutura e organización da Biblia.	3.1 Identifica, clasifica e compara as características fundamentais dos Libros Sagrados mostrando interese pola súa orixe divina.	Identifica os rasgos esenciais da Igrexa e a súa influencia na nosa cultura.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Proc: Análise da produción do alumnado *Inst: Caderno de clase/E-dixgal. 		X	
	4. Coñecer e respectar os criterios do maxisterio da Igrexa entorno a interpretación bíblica.	4.1 Le, localiza e esquematiza os criterios recolleitos na Dei Verbum en torno á interpretación da Biblia valorándoos como necesarios.		<ul style="list-style-type: none"> ■ Proc: observación sistemática *Inst: rexistro anecdótico 		X	
	5. Recoñecer na inspiración a orixe da sacralidade do texto bíblico.	5.1 Distingue e sinala en textos bíblicos a presenza dun Deus que se comunica, xustificando no grupo a		<ul style="list-style-type: none"> ■ Proc: Análise da produción do alumnado *Inst: Caderno de 		X	

		selección dos textos. 5.2 Coñece e xustifica por escrito a existencia nos Libros Sagrados do autor divino e o autor humano.		clase/E-dixgal. ■ Proc: Análise da produción do alumnado *Inst: Caderno de clase/E-dixgal.		X	
--	--	--	--	--	--	---	--

BLOQUE 3: XESUCRISTO, CUMPRIMENTO DA HISTORIA DA SALVACIÓN.

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN	TEMP		
					T1	T2	T3
1. Deus revélase en Xesucristo. Deus uno e trino... 2. O credo, síntese da acción salvífica de Deus na historia.	1. Mostrar interese por recoñecer o carácter relacional da divindade na revelación de Xesús.	1.1 Coñece e describe as características do Deus cristián. 1.2 Le relatos mitolóxicos,	Contrasta as opcións e actitudes que configuran a propia vida con valores e normas que	■ Proc: probas específicas *Inst: proba aberta na que o alumnado constrúe as respostas. ■ Proc: probas específicas	X	X	X

		localiza trazos das divindades das relixións politeístas e contrástaos coas características do Deus cristián.	xurden do Evanxeo, para actuar en consecuencia.	*Inst: proba específica con preguntas concretas.			
	2. Vincular o sentido comunitario da trinidad coa dimensión relacional humana.	2.1 Recoñece, describe e acepta que a persoa humana necesita do outro para alcanzar a súa identidade a semellanza de Deus.		<ul style="list-style-type: none"> ■ Proc: probas específicas *Inst: exposición dun tema		X	
	3. Descubrir o carácter histórico da formulación do credo cristián.	3.1 Confecciona materiais onde se expresan os momentos relevantes da historia salvífica e relacións coas verdades de fe formuladas no Credo.		<ul style="list-style-type: none"> ■ Proc: probas específicas *Inst: proba específica con preguntas concretas.		X	
	4. Recoñecer as verdades da fe cristián presentes no credo.	4.1 Clasifica as verdades de fe contidas no Credo e explica o		<ul style="list-style-type: none"> ■ Proc: Análise da produción do alumnado 		X	

		seu significado.		*Inst: Caderno de clase/E-dixgal.			
--	--	------------------	--	-----------------------------------	--	--	--

BLOQUE 4: PERMANENCIA DE XESUCRISTO NA HISTORIA: A IGREXA

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN	TEMP		
					T1	T2	T3
1. Expansión da Igrexa, as primeiras comunidades. 2. As notas da Igrexa.	1. Comprender a expresión do cristianismo a través das primeiras comunidades cristiás.	1.1 Localiza no mapa os lugares de orixe das primeiras comunidades cristiás e describe as súas características. 1.2 Reconstrúe o itinerario das viaxes de San Paulo e explica coas súas palabras a difusión do cristianismo no mundo pagán.	Reconstrúe o itinerario das viaxes de San Paulo e explica coas súas palabras a difusión do cristianismo no	<ul style="list-style-type: none"> ■ Proc: Análise da produción do alumnado *Inst: Caderno de clase/E-dixgal. ■ Proc: probas específicas *Inst: proba aberta na que o alumnado constrúe as respostas. 			X X

			mundo pagán.				
	2. Xustificar que a Igrexa é unha santa, católica e apostólica.	2.1 Describe e valora a raíz da unidade e santidad da Igrexa.		<ul style="list-style-type: none"> ■ Proc: probas específicas *Inst: proba aberta na que o alumnado constrúe as respostas. 			X
		2.2 Elabora materiais, utilizando as tecnoloxías da información e a comunicación, onde se reflicte a universalidade e apostolicidade da Igrexa.		<ul style="list-style-type: none"> ■ Proc: Análise da produción do alumnado *Inst: Caderno de clase/E-dixgal. 			X

4º ESO

BLOQUE 1: O SENTIDO RELIXIOSO DO HOME

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE	MÍNIMOS	PROCEDEMENTOS E	TEMP
----------	-------------------------	---------------	---------	-----------------	------

		APRENDIZAXE	ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN	T1	T2	T3
<p>1. As relixións: busca do sentido da vida.</p> <p>2. Plenitude na experiencia relixiosa: a revelación de Deus na historia.</p>	<p>1. Aprender e memorizar os principais rasgos comúns das relixións.</p>	<p>1.1 Identifica e clasifica os trazos principais (ensino, comportamento e culto) nas relixións monoteístas.</p> <p>1.2 Busca información e presenta ao grupo as respostas das distintas relixións ás preguntas de sentido.</p>	<p>Valora o que supuxeron as grandes relixións á cultura, á arte e o desenvolvemento integral das persoas.</p>	<p>■ Proc: Análise da produción do alumnado</p> <p>*Inst: Caderno de clase</p> <p>■ Proc: Análise da produción do alumnado</p> <p>*Inst: Caderno de clase</p>	X		
	<p>2. Comparar e distinguir a intervención de Deus na historia dos intentos humanos de resposta ás busca de sentido.</p>	<p>2.1 Razona por que a revelación é a plenitude da experiencia relixiosa.</p> <p>2.2 Analiza e debate as principais diferenzas entre a</p>	<p>Explica as principais manifestacións da</p>	<p>■ Proc: observación sistemática</p> <p>*Inst: lista de cotexo</p> <p>■ Proc: probas específicas</p> <p>*Inst: proba aberta na</p>	X		

		revelación de Deus e as relixións.	relixiosidade e o seu significado na vida cristiá e os seus compromisos coa sociedade.	que o alumnado constrúe as respostas.			
--	--	------------------------------------	--	---------------------------------------	--	--	--

BLOQUE 2: A REVELACIÓN: DEUS INTERVÉN NA HISTORIA.

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN	TEMP		
					T1	T2	T3
1. A fidelidade de Deus á alianza co ser humano. 2. A figura mesiánica do Servo de Yahveh.	1. Recoñecer e valorar as accións de Deus fiel ao longo da historia.	1.1 Identifica e aprecia a fidelidade permanente de Deus que atopa na historia de Israel. 1.2. Toma conciencia e		<ul style="list-style-type: none"> ■ Proc: Análise da produción do alumnado *Inst: Caderno de clase ■ Proc: observación sistemática *Inst: lista de cotexo 		X	
						X	

		agradece os momentos da súa historia nos que recoñece a fidelidade de Deus.					
	2. Comparar e apreciar a novidade entre o Mesías sufrinte e o Mesías político.	2.1 Identifica, clasifica e compara os trazos do Mesías sufrinte e o Mesías político. 2.2 Esfórzase por comprender a novidade do Mesías sufrinte como criterio de vida.	Identifica, clasifica e compara os trazos do Mesías sufrinte e o Mesías político.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Proc: Análise da produción do alumnado *Inst: Caderno de clase ■ Proc: Análise da produción do alumnado *Inst: Caderno de clase 		X	X

BLOQUE 3: XESUCRISTO, CUMPRIMENTO DA HISTORIA DA SALVACIÓN.

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN	TEMP		
					T1	T2	T3
1. A chamada de Xesús a colaborar con El xenera unha	1. Descubrir a iniciativa de Cristo para formar unha	1.1 Localiza, selecciona e argumenta en textos		<ul style="list-style-type: none"> ■ Proc: Análise da produción do alumnado 		X	

comunidade.	comunidade que orixina a Igrexa.	evanxélicos a chamada de Xesús		*Inst: Caderno de clase			
	2. Coñecer e apreciar a invitación de Xesús a colaborar na súa misión.	2.1 Le de xeito comprensivo un evanxeo, identifica e describe a misión salvífica de Xesús. 2.2 Busca e identifica persoas que actualizan hoxe a misión de Xesús e expón en grupo por que continúan a misión de Xesús.	Comprende a dimensión moral da existencia humana, detectando os valores dominantes na sociedade actual e contrastalos cos principios da moral	<ul style="list-style-type: none"> ■ Proc: observación sistemática *Inst: lista de cotexo. ■ Proc: Análise da produción do alumnado *Inst: Caderno de clase 	X	X	X

			cristiá.			
--	--	--	----------	--	--	--

BLOQUE 4: PERMANENCIA DE XESUCRISTO NA HISTORIA: A IGREXA

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN	TEMP		
					T1	T2	T3
1. A pertenza a Cristo na Igrexa ilumina todas as dimensións do ser humano. 2. A autoridade eclesial ao servizo da verdade. 3. A misión do cristián no mundo: construír a civilización do amor.	1. Descubrir e valorar que Cristo xenera unha forma nova de usar a razón e a liberdade, e de expresar a afectividade da persoa.	1.1 Elaborar xuízos a partir de testemuños que exemplifiquen unha forma nova de usar a razón e a liberdade e de expresar a afectividade.		■ Proc: observación sistemática *Inst: lista de cotexo.			X
		1.2 Adquire o hábito de reflexionar buscando o ben ante as eleccións que se lle ofrecen.		■ Proc: observación sistemática *Inst: lista de cotexo.			X
		1.3 É consciente das diferentes formas de vivir a		■ Proc: observación sistemática *Inst: rexistro			X

		afectividade e prefire a que reconece como máis humana.		anecdótico			
	2. Distinguir que a autoridade está ao servizo da verdade.	2.1 Identifica persoas que son autoridade na súa vida e explica como reconece nelas a verdade.	Recoñece as aportacións que a Igrexa fai a	<p>■ Proc: probas específicas</p> <p>*Inst: proba aberta na que o alumnado constrúe as respostas.</p>			X
		2.2 Recoñece e valora na Igrexa distintas figuras que son autoridade, polo servizo ou polo testemuño.	humanidade no campo da acción social e o progreso dos pobos no mundo actual.	<p>■ Proc: probas específicas</p> <p>*Inst: proba aberta na que o alumnado constrúe as respostas.</p>			X
		2.3 Localiza e xustifica tres acontecementos da historia nos que a Igrexa defendeu a verdade do ser humano.		<p>■ Proc: Análise da produción do alumnado</p> <p>*Inst: Caderno de clase</p>			
	3. Relacionar a misión do	3.1 Investiga e debate sobre		■ Proc: Análise da			X

	cristián coa construción do mundo.	as iniciativas eclesiais da súa contorna que colaboran na construción da civilización do amor.		produción do alumnado *Inst: Caderno de clase			
--	------------------------------------	--	--	--	--	--	--

2º ESO

BLOQUE 1: O SENTIDO RELIXIOSO DO HOME

CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	CC	Temas transversais						
				CL	EO E	C A	TIC	EM P	EC	PV
1. Establecer diferenzas entre o ser humano creado e a imaxe de Deus e os animais.	1.1 Argumenta a dignidade do ser humano en relación aos outros seres vivos.	Argumenta a dignidade do ser humano en relación aos outros seres vivos.	CCL/CAA		X					
2. Relacionar a condición de criatura coa orixe divina.	2.1 Distingue e debate de forma xustificada e respetuosa a orixe do ser humano.		CSIEE		X		X		X	
3. Explicar a orixe da	3.1 Valora, en situacións da súa contorna, a		CCEC/		X					

dignidade do ser humano como criatura de Deus.	dignidade de todo ser humano con independencia das capacidades físicas, cognitivas, intelectuais, sociais, etc		CSC							
4. Entender o sentido e a finalidade da acción humana.	4.1 Clasifica accións do ser humano que respectan ou destrúen a creación. 4.2 Deseña en pequeno grupo un plan de colaboración co seu centro educativo no que se inclúan polo menos cinco necesidades e as posibles solucións que o propio grupo levaría a cabo	Clasifica accións do ser humano que respectan ou destrúen a creación.	CSIEE CSIEE		X	X			X	X

BLOQUE 2: A REVELACIÓN: DEUS INTERVÉN NA HISTORIA.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	CC	Temas transversais						
				CL	EO E	CA	TIC	EM P	EC	PV
1. Coñecer e aceptar que Deus se revela na historia.	1.1 Busca e elixe personaxes significativos do pobo de Israel e identifica e analiza a resposta de fe neles.	Busca e elixe personaxes significativos do pobo de Israel e identifica e analiza a resposta de fe neles.	CCL/CAA	X	X		X			
2. Comprender e valorar	2.1 Interésase por coñecer e valora a		CAA/CSC	X	X		X			

que a fe é a resposta á iniciativa salvífica de Deus.	resposta de fe ao Deus que se revela.										
3. Coñecer e definir a estrutura e organización da Biblia.	3.1 Identifica, clasifica e compara as características fundamentais dos Libros Sagrados mostrando interese pola súa orixe divina.	Identifica os rasgos esenciais da Igrexa e a súa influencia na nosa cultura.	CCEC	X	X		X				
4. Coñecer e respectar os criterios do maxisterio da Igrexa entorno a interpretación bíblica.	4.1 Le, localiza e esquematiza os criterios recolleitos na Dei Verbum en torno á interpretación da Biblia valorándoos como necesarios.		CCL	X	X		X				
5. Recoñecer na inspiración a orixe da sacralidade do texto bíblico.	5.1 Distingue e sinala en textos bíblicos a presenza dun Deus que se comunica, xustificando no grupo a selección dos textos. 5.2 Coñece e xustifica por escrito a existencia nos Libros Sagrados do autor divino e o autor humano.		CAA CAA	X X	X X			X			

BLOQUE 3: XESUCRISTO, CUMPRIMENTO DA HISTORIA DA SALVACIÓN.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	CC	Temas transversais						
				CL	EOE	CA	TIC	EMP	EC	PV

1. Mostrar interese por recoñecer o carácter relacional da divindade na revelación de Xesús.	1.1 Coñece e describe as características do Deus cristián. 1.2 Le relatos mitolóxicos, localiza trazos das divindades das relixións politeístas e contrástaos coas características do Deus cristián.	Contrasta as opcións e actitudes que configuran a propia vida con valores e normas que xurden do Evanxeo, para actuar en consecuencia.	CCL/ CCEC CCL	X		X X				
2. Vincular o sentido comunitario da trinidad coa dimensión relacional humana.	2.1 Recoñece, describe e acepta que a persoa humana necesita do outro para alcanzar a súa identidade a semellanza de Deus.		CSC	X				X		
3. Descubrir o carácter histórico da formulación do credo cristián.	3.1 Confecciona materiais onde se expresan os momentos relevantes da historia salvífica e relacións coas verdades de fe formuladas no Credo.		CAA/ CSIEE		X	X	X			
4. Recoñecer as verdades	4.1 Clasifica as verdades de fe contidas		CCL/	X		X			X	

da fe cristián presentes no credo.	no Credo e explica o seu significado.		CAA							
------------------------------------	---------------------------------------	--	-----	--	--	--	--	--	--	--

BLOQUE 4: PERMANENCIA DE XESUCRISTO NA HISTORIA: A IGREXA

CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	CC	Temas transversais						
				CL	EOE	CA	TIC	EMP	EC	PV
1. Comprender a expresión do cristianismo a través das primeiras comunidades cristiás.	1.1 Localiza no mapa os lugares de orixe das primeiras comunidades cristiás e describe as súas características.		CD/ CCL	X				X		X
	1.2 Reconstrúe o itinerario das viaxes de San Paulo e explica coas súas palabras a difusión do cristianismo no mundo pagán.	Reconstrúe o itinerario das viaxes de San Paulo e explica coas súas palabras a difusión do cristianismo no mundo pagán.	CAA					X		X
2. Xustificar que a Igrexa é	2.1 Describe e valora a raíz da unidade e		CSC						X	

unha santa, católica e apostólica.	santidade da Igrexa. 2.2 Elabora materiais, utilizando as tecnoloxías da información e a comunicación, onde se reflicte a universalidade e apostolicidade da Igrexa.		CAA/ CSIEE						X	
------------------------------------	---	--	---------------	--	--	--	--	--	---	--

4º ESO

BLOQUE 1: O SENTIDO RELIXIOSO DO HOME

CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	CC	Temas transversais						
				CL	EOE	CA	TIC	EMP	EC	PV
1. Aprender e memorizar os principais rasgos comúns das relixións.	1.1 Identifica e clasifica os trazos principais (ensino, comportamento e culto) nas relixións monoteístas.	Valora o que supuxeron as grandes relixións	CCL/ CAA	X	X	X			X	X
	1.2 Busca información e presenta ao grupo as respostas das distintas relixións ás	o	CCL/		X	X	X		X	

	preguntas de sentido.	desenvolvemento integral das persoas.	CD							
2. Comparar e distinguir a intervención de Deus na historia dos intentos humanos de resposta ás busca de sentido.	2.1 Razona por que a revelación é a plenitude da experiencia relixiosa. 2.2 Analiza e debate as principais diferenzas entre a revelación de Deus e as relixións.	Explica as principais manifestacións da relixiosidade e o seu significado na vida cristiá e os seus compromisos coa sociedade.	CCL/ CAA CSC		X			X		

BLOQUE 2: A REVELACIÓN: DEUS INTERVÉN NA HISTORIA.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	CC	Temas transversais					
				CL	EOE	CA	TIC	EMP	EC

1. Recoñecer e valorar as accións de Deus fiel ao longo da historia.	1.1 Identifica e aprecia a fidelidade permanente de Deus que atopa na historia de Israel. 1.2. Toma conciencia e agradece os momentos da súa historia nos que recoñece a fidelidade de Deus.		CAA/ CCEC CAA/ CSIEE	X X	X 			X 		
2. Comparar e apreciar a novidade entre o Mesías sufrinte e o Mesías político.	2.1 Identifica, clasifica e compara os trazos do Mesías sufrinte e o Mesías político. 2.2 Esfórzase por comprender a novidade do Mesías sufrinte como criterio de vida.	Identifica, clasifica e compara os trazos do Mesías sufrinte e o Mesías político.	CCEC CAA/ CSC	 X	X 			X 	X 	 X

BLOQUE 3: XESUCRISTO, CUMPRIMENTO DA HISTORIA DA SALVACIÓN.

CRITERIOS DE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS	CC	Temas transversais					
				CL	EOE	CA	TIC	EMP	EC

AVALIACIÓN		ESIXIBLES								
1. Descubrir a iniciativa de Cristo para formar unha comunidade que orixina a Igrexa.	1.1 Localiza, selecciona e argumenta en textos evanxélicos a chamada de Xesús		CCL/ CAA	X	X			X		
2. Coñecer e apreciar a invitación de Xesús a colaborar na súa misión.	2.1 Le de xeito comprensivo un evanxeo, identifica e describe a misión salvífica de Xesús.		CCL/ CSC	X			X			
	2.2 Busca e identifica persoas que actualizan hoxe a misión de Xesús e expón en grupo por que continúan a misión de Xesús.	Comprende a dimensión moral da existencia humana, detectando os valores dominantes na sociedade actual e contrastalos cos principios da	CSIEE		X			X	X	

		moral cristiá.								
--	--	----------------	--	--	--	--	--	--	--	--

BLOQUE 4: PERMANENCIA DE XESUCRISTO NA HISTORIA: A IGREXA

CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	CC	Temas transversais						
				CL	EOE	CA	TIC	EMP	EC	PV
1. Descubrir e valorar que Cristo xenera unha forma nova de usar a razón e a liberdade, e de expresar a afectividade da persoa.	1.1 Elaborar xuízos a partir de testemuños que exemplifiquen unha forma nova de usar a razón e a liberdade e de expresar a afectividade.		CCL/ CAA		X					
	1.2 Adquire o hábito de reflexionar buscando o ben ante as eleccións que se lle ofrecen.		CAA/ CSC				X			
	1.3 É consciente das diferentes formas de vivir a afectividade e prefire a que recoñece como máis humana.		CAA		X		X	X		
2. Distinguir que a autoridade está ao servizo da verdade.	2.1 Identifica persoas que son autoridade na súa vida e explica como recoñece nelas a verdade.		CCL/ CAA		X					
	2.2 Recoñece e valora na Igrexa distintas	Recoñece as								

	<p>figuras que son autoridade, polo servizo ou polo testemuño.</p> <p>2.3 Localiza e xustifica tres acontecementos da historia nos que a Igrexa defendeu a verdade do ser humano.</p>	<p>aportacións que a Igrexa fai a humanidade no campo da acción social e o progreso dos pobos no mundo actual.</p>	<p>CAA/ CSC</p> <p>CCL/ CCEC</p>				X				
				X			X	X			X
3. Relacionar a misión do cristián coa construción do mundo.	3.1 Investiga e debate sobre as iniciativas eclesiais da súa contorna que colaboran na construción da civilización do amor.		CCEC		X						

LENDA TRANSVERSAIS

- CL** Comprensión lectora
- OB** Observación sistemática
- EOE** Expresión oral e escrita
- PA** Producións do alumno
- CA** Comunicación audiovisual

LENDA COMPETENCIAS CLAVE

- CCL** Competencia linguística.
- CD** Competencia Dixital.
- CAA** Competencia Aprender a aprender.
- CSC** Competencia Social e cívica.
- CSIEE** Competencia Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.

EO expresións orais

CCEC Competencia Conciencia e expresións culturais.

TIC Tecnoloxías da información e comunicación

CMCCT Competencia Matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.

EMP Emprendemento

EC Educación cívica

PV Prevención da violencia

5. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS.

Están contempladas no artigo 11 do Decreto onde di: *A metodoloxía didáctica nesta etapa será activa e participativa, favorecendo o traballo individual e o cooperativo do alumnado, así como o logro dos obxectivos e das competencias correspondentes.* A metodoloxía empregada parte do estándar de aprendizaxe (EA) o que nos vai permitir traballar por competencias, facer actividades de aprendizaxe integradas que traballen EA de diferentes bloques e avanzar no currículo.

Concretamente na materia de Relixión Católica as tarefas do profesor/a serán:

- Informar e expoñer con antelación un exercicio comunicando o material necesario para a súa elaboración.
- Presentar o tema ou o asunto sobre o que vai desenvolverse a sesión do día.
- Ilustrar mostrando suficiente material visual para complementar o discurso teórico.
- Explicar: Definirase claramente a natureza dos exercicios, que facemos, para que o facemos, a que cuestións temos que dar resposta, que procedementos empregaremos, cales son os materiais máis axeitados para cada proposta e como traballaremos (individualmente, en grupo pequeno, en gran grupo...). Cando sexa necesario serán os propios alumnos os que corrixan publicamente os exercicios.
- Orientar: daranse pautas individualizadas para que cada alumno/a obteña o mellor resultado posible.

- Avaliar/ autoavaliarse: Segundo as rúbricas axeitadas. Tralos resultados, faremos unha análise da metodoloxía empregada, unha autocrítica e unha crítica por parte do alumnado.
- Corrixir o caderno persoal do alumno coas rúbricas correspondentes.

Serán tarefas do alumnado:

- Custodiar o material que lle proporciona o centro para o uso das novas tecnoloxías.
- escoitar e prestar atención as explicacións.
- Non perturbar o normal desenvolvemento da clase.
- Participar e colaborar en crear un clima propicio para o aprendizaxe.
- Preguntar ordenadamente para solucionar dúbidas.
- Atender e respectar as dúbidas e opinións dos compañeiros/as.
- Buscar e aportar ideas e solucións ás preguntas formuladas polo profesor/a.
- Elaborar a proposta de traballo seguindo as instrucións e orientacións do profesor/a.
- Non plaxiar traballos realizados por terceiros.
- Autoavaliarse e solicitar aclaracións no caso de non comprender algunha corrección.

Ademais das publicacións en Internet, poderán expoñerse publicamente outras tarefas realizadas para disfrute e aproveitamento de toda a comunidade educativa.

6. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS.

- Aula virtual e web do propio Centro.

- Caderno persoal de alumnado.
- Materiais do repositorio Abalar.
- Fichas das carpetas de recursos do Departamento.
- Documentos da Igrexa Católica (Encíclicas, Concilio Vaticano II, etc.)
- Revistas, diarios, información do Terceiro Mundo.
- Comentarios de texto (especialmente para 1º e 2º Bacharelato).
- Videoteca e bibliografía da Biblioteca do Instituto.
- Exposición en paneis, murais.
- Diversos recursos lúdico-relixiosos tanto en papel como na Rede.
- Cancións e actividades musicais.
- Xogos e dinámicas grupais.
- Presentacións en Power-Point, Prezi e noutros recursos on-line.
- Exercicios de valores.
- Utilización das aplicacións do correo corporativo.

Nesta materia non contamos con libro de texto en ningún dos cursos senón que empregamos o material elaborado pola profesora.

7. CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN, A CUALIFICACIÓN E A PROMOCIÓN DO ALUMNADO.

Os criterios sobre a AVALIACIÓN que imos a expoñer neste apartado son os indicados pola Comisión Episcopal de Ensinanza nas resolucións seguintes:

- Resolución do 11 de febreiro de 2015, pola que se publica o currículo de Relixión Católica da Educación Secundaria Obrigatoria segundo a Comisión Episcopal de Ensinanza.
- Resolución do 13 de febreiro de 2015, pola que se publica o currículo de Relixión Católica da Educación Secundaria Obrigatoria segundo a Comisión Episcopal de Ensinanza.

Os criterios de avaliación e a súa concreción nos estándares de aprendizaxe (xa detallados no epígrafe 4) son os referentes para a comprobación do grao de adquisición das competencias clave e o logro dos obxectivos de etapa na avaliación continua e final da materia. Os instrumentos e procedementos de avaliación tamén están especificados no mesmo apartado.

A avaliación será continua, formativa e integradora. No proceso de avaliación continua, cando o progreso dun alumno/a non sexa o adecuado estableceranse medidas de reforzo en canto se detecten dificultades, procurando así a mellora do proceso de aprendizaxe. Realizaranse 3 avaliacións coas súas correspondentes cualificacións, segundo o calendario fixado pola Xefatura de estudos.

- EN CANTO AOS AXENTES non só avalía o docente senón que traballamos con autoavaliacións de cada alumno/a.
- EN CANTO ÁS TÉCNICAS van depender do estándar que se queira avaliar e agrupámolas en catro grandes bloques.

Estes instrumentos constitúen o soporte físico que se emprega para recoller a información sobre as aprendizaxes esperadas dos alumnos/as correspondentes aos procedementos de avaliación subliñados anteriormente:

1-Observación sistemática na aula. (OB) Leva consigo a observación das actitudes manifestadas polo alumno e das súas respostas ás tarefas suxeridas a cotío no aula. Comprobación de respecto aos compañeiros/as, á orde na clase, ao profesor/a, aos materiais propios e alleos. Valoración de se o alumno acepta ou non os roles asignados, axuda a organizar o grupo, coopera nas tarefas comúns.

2-Producións do alumno escritas, artesanais e dixitais (PA): Expresión nun caderno de clase ,nun mural, en traballos individuais ou colectivos das actividades realizadas ou representadas en 3D ou dixitalmente. Resolución de exercicios e prácticas realizadas na clase. Elaboración de resumos, monografías, informes.

3-Expresións e intervencións orais (EO): Conversación co alumno para medir a súa implicación nos temas desenvolvidos na clase: valoración da súa creatividade e investigación persoal. Valoración no diálogo do seu grado de interese pola materia, do seu comportamento, da integración cando o traballo sexa en grupo. Participación e intervención positiva na aula e nas postas en común. Respecto ás quendas nos debates.

4-Probas específicas (PE): probas tipo test e cuestionarios. (A verdadeiro ou falso, a encher espazos en branco, a aparellar e de selección múltiple). Exposición de un tema. Interpretación e explicación de datos.

CUALIFICACIÓN

- Observación da actitude do/a alumno/a na aula para descubrir se ten un proceso de aprendizaxe correcto e axeitado.
- Realización de exercicios sobre cada tema que sexa explicado na aula.
- Realización de traballos, ben en grupo, ben de forma individual, en diferentes formatos, para descubrir á súa capacidade de síntese, atención, potenciación da memoria, etc.
- Realización de diferentes actividades na aula que permitan ós /as alumnos/as asimilar os diferentes contidos: lectura, realización de esquemas e resumos, debuxos, elaboración de relatos.
- Entrega do caderno e traballos realizados durante os trimestre.

A valoración porcentual dos criterios de cualificación que se aplicasen para a avaliación do progreso do alumnado, fundaméntanse nos

denominados Instrumentos Avaliativos, asignando a cada apartado unha porcentaxe sobre a cualificación final do modo seguinte:

Aproveitamento en clase, interese e participación.	10%.
Caderno de Clase e reflexión persoal.	20%.
Realización de probas, traballos e actividades.	70%.

En caso de que se comprobe que un alumno/a faga plaxio dun traballo, exercicio, exame dun compañeiro/a o traballo deberá repetilo tendo en conta as directrices da profesora.

Caderno de Clase e reflexión persoal.	TOTAL:	20%
Realiza as tarefas propostas para a confección do caderno		5%
Alcanza os principais criterios de avaliación propostos na programación		5%
Produce textos relacionados cos contidos de aprendizaxe		5%
É ordenado, coidadoso e responsable co material e as actividades realizadas		5%

Aproveitamento en clase, interese e participación.	TOTAL:	10%
---	---------------	------------

Respecta as normas básicas de convivencia	5%
Participa con interese sendo respectuoso e non entorpece o traballo dos demais	5%

Realización de probas, traballos e actividades.	TOTAL:	70%
Elabora traballos a partir dun esquema proposto na aula		20%
Obtén información de diferentes medios, selecciona e redacta ideas sobre un tema determinado		20%
Resolve exercicios tipo test do contido da materia		20%
Coordínase e participa realizando tarefas en grupo		10%

CURSO / NIVEL	3º AVALIACIÓN E AVALIACIÓN FINAL
2º ESO 4º ESO	Probas escritas: 70% Caderno de clase: 20% Traballo: 5 % Actitude: 5 %

Porcentaxe detallado na programación de Relixión para o curso 2022-23.
Considerase a materia superada se a nota final (media das tres avaliacións) é maior ou igual a 5 puntos.

*Tras a publicación da orde do 27 de decembro de 2022 de modificación da Orde do 20 de maio de 2022 pola que se aproba o calendario escolar para o curso 2022-2023 nos centros docentes sostidos con fondos públicos na Comunidade Autónoma de Galicia, establecemos as seguintes modificacións para adaptar o proceso de avaliación ao disposto polas autoridades educativas:

- 1.- A sesión da terceira avaliación coincidirá coa sesión de avaliación final, celebrándose esta despois do 22 de xuño, na data que o centro determine.***
- 2.- O terceiro trimestre estenderase pois do 11 de abril ao 22 de xuño de 2023.***
- 3.- Para facilitar ao alumnado o seguimento e recuperación da materia, ao longo do curso faranse as probas pertinentes sinaladas na programación, de tal xeito que antes do 22 de xuño todo o alumnado tivese a oportunidade de recuperar as partes non superadas.***
- 4.- Para situacións extraordinarias (enfermidade, ausencias debidamente xustificadas,..) contemplamos a posibilidade de realizar probas específicas de recuperación do terceiro trimestre, mediante traballo de investigación a realizar antes do 22 de xuño de 2023.***
- 5.- Estas medidas están a disposición de todo o alumnado e comunidade educativa e así mesmo serán debidamente comunicadas ao alumnado na aula.***

Rúbricas

Para o proceso de avaliación teremos en contas as seguintes rúbricas:

PROCEDEMENTO E INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN	EXCELENTE	MOI AVANZADO	SATISFACTORIO	BÁSICO	ESCASO
P: Análise de producións dos alumnos I: Resolución de exercicios e problemas	O traballo está ben feito e completo (100 %). Adáptase no 100% aos contidos que se piden na avaliación.	O traballo atópase ben feito, pero só completo nun 80 %. Adáptase no 80% aos contidos que se piden na avaliación.	O traballo atópase ben feito, pero só completo nun 60 %. Adáptase no 60% aos contidos que se piden na avaliación.	O traballo atópase ben feito, pero só completo nun 40 %. Adáptase no 40% aos contidos que se piden na avaliación.	O traballo atópase ben feito, pero só completo nun 20 %. Adáptase só nun 20% aos contidos que se piden na avaliación.
P: Análise de producións dos alumnos I: Caderno de clase	O caderniño non presenta erros ortográficos (puntuación, acentuación e gramática). O caderniño está perfectamente ordenado, limpo e sen tachóns.	O caderniño ten menos de 3 erros ortográficos (puntuación, acentuación e gramática). Está ordenado, pero con entre 1 e 2 tachóns.	O caderniño ten entre 4 e 6 erros ortográficos (puntuación, acentuación e gramática). Está ordenado, pero con entre 3 e 4 tachóns.	O caderniño ten entre 6 e 10 erros ortográficos (puntuación, acentuación e gramática). Está ordenado, pero con entre 5 e 6 tachóns.	O caderniño ten máis de 10 erros ortográficos. Está sen orde e con máis de 6 tachóns.
P: Observación sistemática I: Lista de control	Sempre trouxo o material. Sempre realiza na aula as tarefas propostas.	1 – 2 días non trouxo o material. 1 – 2 días non realizou as tarefas propostas.	3 – 4 días non trouxo o material. 3 – 4 días non realizou as tarefas propostas.	5 – 6 días non trouxo o material. 5 – 6 días non realizou as tarefas propostas.	6 días ou máis non trouxo o material. 6 días ou máis non realizou as tarefas propostas.
P: Observación sistemática I: Rexistro anecdótico	Ten unha actitude positiva e de respecto na aula. Non interrompe e levanta a man para intervir. As súas intervencións son sobre a materia traballada.	Ten unha actitude positiva e de respecto na aula. Non interrompe, pero non levanta a man para intervir. As súas intervencións son sobre a materia traballada.	Ten unha actitude pouco positiva e de respecto na aula. Interrompe e non levanta a man para intervir. As súas intervencións poden ser ou non sobre a materia traballada.	A súa actitude é moi variable. Interrompe frecuentemente e non levanta a man para intervir. As súas intervencións non soen ser sobre a materia traballada.	A súa actitude é negativa. Interrompe de forma constante e sen levantar a man. As súas intervencións non son sobre a materia traballada.

Rúbrica para as presentación dos traballos

	EXCELENTE		MOI AVANZADO		SATISFACTORIO		BÁSICO		ESCASO	
REDACCIÓN	O traballo está ben estruturado e cumpre na súa totalidade coa estrutura de introdución, desenvolvemento e conclusión. Vese que foi redactado de forma persoal e en galego.	2	O traballo atópase ben estruturado nun 80 % e cumpre na súa totalidade coa estrutura de introdución, desenvolvemento e conclusión. Vese que foi redactado de forma persoal e en galego.	1'5	O traballo atópase ben estruturado nun 60 % e cumpre na súa totalidade coa estrutura de introdución, desenvolvemento e conclusión. Vese que foi redactado de forma persoal e en castelán.	1	O traballo atópase ben estruturado nun 50 % e cumpre na súa totalidade coa estrutura de introdución, desenvolvemento e conclusión. Vese que foi redactado de forma persoal e en castelán.	0'75	O traballo non está estruturado e non ten introdución, desenvolvemento e conclusión. Vese que foi copiado ao pé da letra da internet. Un fusilamento en toda regra!!!	0'5
ORTOGRAFÍA	O texto non presenta erros ortográficos (puntuación, acentuación e gramática).	1	O texto ten menos de 3 erros ortográficos (puntuación, acentuación e gramática).	0'75	O texto ten entre 4 e 6 erros ortográficos (puntuación, acentuación e gramática).	0'5	O texto ten entre 6 e 10 erros ortográficos (puntuación, acentuación e gramática).	0'25	O texto ten máis de 10 erros ortográficos. Volver á ESO!!!	0
CONTIDO	Adáptase no 100% aos contidos que se pide no tema a tratar.	2	Adáptase no 80% aos contidos que se pide no tema a tratar.	1'5	Adáptase no 60% aos contidos que se pide no tema a tratar.	1	Adáptase no 50% aos contidos que se pide no tema a tratar.	0'75	Adáptase só nun 20% aos contidos que se pide no tema a tratar. Vago!!!	0'5
IMAXES E VÍDEOS	Presenta imaxes suficientes do interior e do exterior do monumento, así como planos da súa evolución (de ser o caso) e enlaces a vídeos sobre dito monumento.	2	Presenta imaxes suficientes do interior e do exterior do monumento, así como planos da súa evolución (de ser o caso).	1'5	Presenta imaxes suficientes do interior e do exterior do monumento.	1	Presenta imaxes do monumento en xeral.	0'75	Non presenta imaxes de todos o monumentos. Pois haber, hainas!!!	0'5
ESTÉTICA	Boa estética: contidos e imaxes ben distribuídos, con transición dinámica de diapositivas,...	1	Boa estética: contidos e imaxes cunha distribución normal, con transición dinámica de diapositivas,...	0'75	Estética básica: contidos e imaxes con pouca distribución (moito texto xunto e imaxes mal colocadas).	0'5	Sen estética: diapositivas nas que non se mezclan texto e contidos. Nunha todo texto e noutra foto.	0'5	Sen estética ninguna. Molesta á vista!!!	0

Rúbrica para o traballo escrito

OBXECTIVO	EXCELENTE	P	ALTO	P	BAIXO	P	ESCASO	P	
CONTIDO	1	O tema obxecto do traballo está ben definido e trátase de forma adecuada.	1	O tema está definido parcialmente, pero trátase de forma adecuada.	0'75	O tema está ben definido, pero déixanse puntos importantes sen tratar.	0'5	O tema está definido parcialmente e a información sobre el é escasa.	0'25
	2	O texto mostra que o coñecemento acerca do tema é excelente.	1	O texto mostra que o coñecemento acerca do tema parece ser bo.	0'75	O texto mostra certos erros na asimilación do contido.	0'5	O texto mostra erros e carencias na asimilación do contido.	0'25
	3	O uso de imaxes e infografías é amplo e adecuado. Atópanse explicadas.	1	O uso de imaxes e infografías é correcto. Atópanse explicadas.	0'75	O uso de imaxes e infografías é limitado, pero adecuado. Sen explicar.	0'5	O uso de imaxes e infografías non achega nada ao traballo. Sen explicar.	0'25
	4	O traballo ten un ou ningún erro ortográfico ou gramatical.	1	O traballo ten entre 2 e 4 erros ortográficos ou gramaticais.	0'75	O traballo ten entre 5 e 7 erros ortográficos ou gramaticais.	0'5	O traballo ten 8 ou máis erros ortográficos ou gramaticais.	0'25
	5	A presentación do traballo é esmerada e coidada.	1	A presentación do traballo é adecuada.	0'75	A presentación do traballo é algo pobre.	0'5	Descoidouse a presentación do traballo.	0'25
ORGANIZACIÓN	6	A portada introduce o tema obxecto do traballo e os autores, e é seguida por un índice.	1	A portada só indica o tema obxecto do traballo, e é seguida por un índice.	0'75	A portada introduce o tema obxecto do traballo e os autores, pero carece de índice.	0'5	A portada non introduce o tema obxecto do traballo nin os autores, e carece de índice.	0'25
	7	O contido do traballo está ben estruturado; unha idea segue a outra nunha secuencia lóxica, con transicións e uso de títulos claros, e mantense o formato. É doado de ler.	2	O traballo está bastante organizado; aínda que algunha idea parece fóra de lugar, as transicións entre o resto de ideas son lógicas e a orde empregada é clara. Ademais, mantense o formato, o que facilita a súa lectura.	1'25	O traballo é un pouco difícil de seguir; algunhas ideas parecen fóra de lugar ou empregáronse mal as transicións entre elas, e non se mantén a orde e/ou o formato.	0'75	As ideas dentro do traballo parecen estar ordenadas ao azar, con algunhas totalmente fóra de lugar. Ademais, non se mantén o formato; custa lelo.	0'25
	8	O final do traballo inclúe unha reflexión e conclusións propias.	2	O final do traballo inclúe unha reflexión.	1'25	O final do traballo inclúe conclusións, pero ningunha reflexión.	0'75	O final do traballo non inclúe reflexión nin conclusións, ou si as inclúen pero parecen copiadas doutra fonte.	0'25

Rúbrica para a exposición oral

OBXECTIVO		EXCELENTE	P	ALTO	P	BAIXO	P	ESCASO	P
COMUNICACIÓN ORAL	1	Saúda ao comezar, preséntase e nomea o tema a tratar. Ao final despídese.	1	Saúda ao comezar, preséntase e nomea o tema a tratar.	0'75	Saúda ao comezar e nomea o tema a tratar.	0'5	Só nomea o tema a tratar.	0'25
	2	Vocaliza, usa o volume e o ton de forma correcta e coída a linguaxe non verbal.	1	Vocaliza, usa o volume e o ton de forma correcta, pero non coída a linguaxe non verbal.	0'75	Vocaliza, pero non usa o volume e o ton de forma correcta. Coída a linguaxe non verbal.	0'5	Só vocaliza.	0'25
	3	Realiza unha introdución esquemática e a orde da exposición é lóxica.	1	A orde da exposición é lóxica.	0'75	Só realiza unha introdución esquemática da exposición.	0'5	Non realiza unha introdución esquemática e a exposición non está ordenada.	0'25
	4	Explica cada unha das diapositivas sen necesidade de ler o que ten posto, e realiza algún comentario a maiores que non aparecen recollidos na presentación. Explica as imaxes.	2	Explica cada unha das diapositivas sen necesidade de ler o que ten posto. Explica as imaxes.	1'25	Vai lendo o que ten en cada diapositiva, e ao rematar fai un pequeno comentario sobre a mesma. Non explica as imaxes.	0'75	Limitase a ler o que ten recollido. Non explica as imaxes.	0'25
CONTIDO DA EXPOSICIÓN	5	A información que transmite é correcta e centrada no tema.	1	A información que transmite é do tema, pero ten algunhas incorreccións.	0'75	A información que transmite é correcta, pero mézclaa con outro tema.	0'5	A información que transmite é doutro tema e ademais é errónea.	0'00
	6	A información foi traballada e elaborada polo propio alumno ou alumna a partir das fontes de información indicadas.	1	A información parece ter sido elaborada polo alumno ou alumna, pero non indicou as súas fontes.	0'75	Parte da información transmítese directamente desde unha ou varias fontes.	0'5	A información simplemente transmítese desde as fontes sen comprobar a súa fiabilidade.	0'25
	7	Emprega a linguaxe de forma adecuada e amena, utilizando vocabulario acorde ao tema.	1	Emprega a linguaxe de forma adecuada e utiliza vocabulario acorde co tema.	0'75	Emprega vocabulario acorde co tema.	0'5	Emprega a linguaxe de forma adecuada.	0'25
	8	Emprega apoio audiovisual para recordar datos ou dar exemplos importantes, e é creativo.	2	Emprega apoio audiovisual que non achega información relevante ou non é creativo.	1'25	Emprega apoio audiovisual que se limita a ler ou proxectar, sen realizar unha exposición adecuada.	0'75	Apenas emprega apoio audiovisual ou carece del.	0'00

7.1 Mínimos por trimestre e porcentaxe.

2º ESO	Trimestre			%		
REC1.1.1 Argumenta a dignidade do ser humano en relación aos outros seres vivos.	1º			25		
REC1.4.1 Clasifica accións do ser humano que respectan ou destrúen a creación.	1º			25		
REC2.1.1 Busca e elixe personaxes significativos do pobo de Israel e identifica e analiza a resposta de fe neles.	1º			25		
REC2.3.1 Identifica os rasgos esenciais da Igrexa e a súa influencia na nosa cultura.	1º	2º		25	50	
REC3.1.1 Contrasta as opcións e actitudes que configuran a propia vida con valores e normas que xurden do Evanxeo, para actuar en consecuencia.		2º	3º		50	50
REC4.1.2 Reconstrúe o itinerario das viaxes de San Paulo e explica coas súas palabras a difusión do cristianismo no mundo pagán.			3º			50

4º ESO	Trimestre			%		
REC1.1.1 Valora o que supuxeron as grandes relixións á cultura, á arte e o desenvolvemento integral das persoas.	1º			50		
REC1.2.2 Explica as principais manifestacións da relixiosidade e o seu significado na vida cristiá e os seus compromisos coa sociedade.	1º			50		
REC2.2.1 Identifica, clasifica e compara os trazos do Mesías sufrinte e o Mesías político.		2º			50	

REC3.2.2 Comprende a dimensión moral da existencia humana, detectando os valores dominantes na sociedade actual e contrastalos cos principios da moral cristiá.		2°	3°		50	50
REC4.2.2 Recoñece as aportacións que a Igrexa fai a humanidade no campo da acción social e o progreso dos pobos no mundo actual.			3°			50

CONTIDOS MÍNIMOS

2° ESO

REC1.1.1 Argumenta a dignidade do ser humano en relación aos outros seres vivos.

REC1.4.1 Clasifica accións do ser humano que respectan ou destrúen a creación.

REC2.1.1 Busca e elixe personaxes significativos do pobo de Israel e identifica e analiza a resposta de fe neles.

REC2.3.1 Identifica os rasgos esenciais da Igrexa e a súa influencia na nosa cultura.

REC3.1.1 Contrasta as opcións e actitudes que configuran a propia vida con valores e normas que xurden do Evanxeo, para actuar en consecuencia.

REC4.1.2 Reconstrúe o itinerario das viaxes de San Paulo e explica coas súas palabras a difusión do cristianismo no mundo pagán.

4° ESO

REC1.1.1 Valora o que supuxeron as grandes relixións á cultura, á arte e o desenvolvemento integral das persoas.

REC1.2.2 Explica as principais manifestacións da relixiosidade e o seu significado na vida cristiá e os seus compromisos coa sociedade.

REC2.2.1 Identifica, clasifica e compara os trazos do Mesías sufrinte e o Mesías político.

REC3.2.2 Comprende a dimensión moral da existencia humana, detectando os valores dominantes na sociedade actual e contrastalos cos principios da moral cristiá.

REC4.4.2.2 Recoñece as aportacións que a Igrexa fai a humanidade no campo da acción social e o progreso dos pobos no mundo actual.

CRITERIOS SOBRE A PROMOCIÓN DO ALUMNADO.

A nota de cada avaliación calcularase sumando as notas de cada unha das competencias sinaladas; para acadar unha cualificación positiva será necesario obter unha nota de 5 puntos ou superior. A cualificación da avaliación final obterase mediante o cálculo da media aritmética das tres avaliacións.

Cando un alumno/a teña unha avaliación suspensa pode aprobar directamente na final sempre que a media das tres avaliacións supere os 5 puntos; se a media non chega para aprobar deberá realizar un exame de recuperación (segundo proceda) ou entrega de traballos.

8. INDICADORES DE LOGRO.

Para revisar o desenvolvemento da programación fixéndonos nos aspectos metodolóxicos, na idoneidade dos materiais e recursos e, lóxicamente, en todo proceso de aprendizaxe, faremos un rexistro tal que a interpretación dos resultados e as modificacións necesarias (se as houbera), quedarán reflectidas nas actas da reunión de Departamento e na memoria final de curso nunha táboa como a seguinte:

Lenda:

1 – pouco/nunca

2 – poucas veces

3 – case sempre

4 – moito/sempre

PROGRAMACIÓN	1	2	3	4
1. A programación é clara	Yellow	Red	Grey	Green
2. Cumpriuse o programado para o trimestre	Yellow	Red	Grey	Green
3. É necesario algunha modificación na programación	Yellow	Red	Grey	Green
DESENVOLVEMENTO				
1. Introduzo cada novo exercicio e presento o plan de traballo explicando a súa finalidade	Yellow	Red	Grey	Green
2. Informo ao alumnado de como avalío cada exercicio	Yellow	Red	Grey	Green
3. Pido o material necesario para cada proposta con antelación suficiente	Yellow	Red	Grey	Green
AVALIACIÓN				
1. Os resultados axústanse á dinámica da clase	Yellow	Red	Grey	Green
2. O alumnado entende como avalío	Yellow	Red	Grey	Green
3. Flexibilizo os criterios de cualificación recollidos na programación	Yellow	Red	Grey	Green

9. ORGANIZACIÓN DAS ACTIVIDADES DE SEGUIMENTO, RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DAS MATERIAS PENDENTES.

A) Se un alumno ten pendente a Relixión Católica do curso anterior e segue cursándoa, valorarase no primeiro trimestre se o alumno vai acadando o grao mínimo a acadar nos estándares de aprendizaxe co rendemento no actual curso.

Esa valoración será mediante as rúbricas establecidas no desenvolvemento das clases habituais. Se o alumno non acadara o grao mínimo ao longo do curso poderá optar por realizar unha proba escrita para pendentes segundo as datas establecidas polo centro.

B) No caso de que o alumno non siga cursando a materia de Relixión realizará, coincidindo coa primeira avaliación, unha proba axeitada ao grao mínimo que debe acadar. Se non a supera terá, a final de curso, outra proba ou entrega de traballos relacionados cos temas correspondentes.

En calquera caso os plans para a superación e a avaliación serán coas rúbricas propias do nivel que lle quedou pendente ao alumno.

Nesta materia non hai alumnado coa materia pendente do curso pasado.

10. DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS INDIVIDUAIS OU COLECTIVAS QUE SE POIDAN ADOPTAR COMO CONSECUENCIA DOS SEUS RESULTADOS.

As primeiras sesións do curso, dedicaranse a avaliar as competencias e coñecementos do alumnado. Empregaranse instrumentos de avaliación variados tanto orais, escritos, individuais e grupais, realizarase unha proba escrita específica a principio de curso, preferentemente na segunda quincena de setembro, para saber a situación de partida do alumnado e coñecer as competencias coas que chega o alumnado é moi importante para poder detectar casos que precisen atención á diversidade. Esa proba escrita pode conter preguntas obxectivas así como de texto incompleto, de emparellamento e de opción múltiple, relacionados cos estándares do curso correspondente tentaremos ver cal é o nivel inicial do alumnado.. Tal proba terá un carácter informativo e non terá validez para a cualificación final, para poder analizar a situación dos coñecementos en relación aos catro bloques de contidos da materia:

- O sentido relixioso do home
- A Revelación: deus intervén na historia.
- Xesucristo, cumprimento da historia da Salvación.
- Permanencia de Xesucristo na historia: a Igrexa

Con esta avaliación pretendemos:

- Definir os coñecementos previos do alumnado, as súas competencias con relación ao currículo e as súas necesidades.
- Determinar a intervención educativa que se vai efectuar, priorizando os aspectos deficitarios que se precisen para o desenvolvemento das habilidades propias da súa idade,

11. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.

Marco legal

Para a ordenación e/ou regulación do sistema educativo existe unha ampla produción normativa e a maior parte dela afecta, en maior ou menor medida, ao ACNEAE. No contexto da atención á diversidade CPI Plurilingüe de Vedra achégase a seguinte ligazón onde se desenvolve a lexislación vixente. <http://www.edu.xunta.gal/portal/diversidadeorientacion/172>

Asemade a normativa específica referente a cada aspecto ou casuística está recollida nos protocolos que se expoñen a continuación.

29/01/2020 |

[Protocolo para a intervención psicoeducativa da dislexia e/ou outras dificultades específicas da aprendizaxe](#)

27/09/2019 |

[Protocolo para a atención educativa ao alumnado con altas capacidades intelectuais](#)

22/02/2019 |

[Protocolo para a atención educativa ao alumnado con discapacidade auditiva](#)

14/06/2018 |

[Protocolo para a atención educativa do alumnado coa síndrome de Down e/ou discapacidade intelectual](#)

14/03/2016 |

[Protocolo de Tratamento Educativo do Alumnado con Trastorno do Espectro do Autismo \(TEA\)](#)

10/03/2016 |

[Protocolo de Consenso sobre TDAH na Infancia e na Adolescencia nos Ámbitos Educativo e Sanitario](#)

10/03/2016 |

[Protocolo de Coordinación, Intervención e Derivación Interinstitucional en Atención Temprá](#)

10/03/2016 |

[Protocolo Educativo para a Prevención e o Control do Absentismo Escolar en Galicia](#)

No ensino da Relixión temos o convencemento de que cada persoa é única e irrepetible polo que a atención á diversidade está sempre presente. Habitualmente ocorre que algúns alumnos teñen necesidades educativas especiais asociadas a algún tipo de discapacidade física ou mental, outros necesitan axudas técnicas e outros están máis adiantados nas súas calidades requirindo ensinanzas alternativas para satisfacer as súas posibilidades en toda plenitude.

En todo caso seguiranse as directrices que marque o Plan de Atención á Diversidade do Centro.

Evidentemente traballaremos parellos co diagnóstico psicológico e pedagógico en estreita relación co Departamento de Orientación do Centro e en sintonía cos profesores compañeiros de Pedagogía Terapéutica.

O alumnado de calquera das problemáticas deberá amosar un mínimo interese por acadar os estándares de aprendizaxe e poñer o esforzo do que sexa capaz así como unha actitude correcta fronte á materia, ao profesorado e aos compañeiros.

Máis concretamente, por experiencia de cursos anteriores, pódense presentar os seguintes casos:

1. Alumnado inmigrante con descoñecemento do idioma.
2. Alumnado co Síndrome de Asperger.
3. Alumnado con TDH.
4. Alumnado con síndromes do espectro autista.
5. Alumnado con dificultades de comprensión.
6. Alumnado con problemas de psicomotricidade.
7. Alumnado fortemente desmotivado ou fortemente motivado.
8. Alumnado con problemáticas emocionais

9. Alumnado con problemas graves de visión.

Neses casos aplicaremos as seguintes medidas:

- * Facer sentar ao alumno no lugar máis axeitado da aula dacordo ás súas necesidades psicomotrices, auditivas, visuais ou de calquera outro tipo.
- * Adaptar os criterios de corrección.
- * Titorizalo con algún outro alumno cuxas calidades sociais e destrezas o permitan.
- * Valorar e agradecer publicamente os seus acertos e minimizar os erros.
- * Atraer e manter a súa atención e motivación con frecuentes chamadas de atención.
- * Darlle máis tempo para realizar as tarefas.
- * Empregar Internet sempre que o alumno poida usar a rede para realizar actividades motivadoras e correctoras ou traballar en grupo.
- * Insistir na colaboración coa Titoría, co Departamento de Orientación e coa familia nos casos máis reincidentes e incontrolables.
- * Segundo o alumnado, teremos en conta os protocolos citados anteriormente e faremos uso deles.

12. CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS QUE SE TRABALLARÁN NO CURSO QUE CORRESPONDA.

Traballaremos os elementos transversais porque son valores irrenunciáveis no ensino da Relixión Católica.

E farémolo do seguinte xeito:

1 e 2. Comprensión Lectora e á Expresión oral e escrita

- Participando nas habituais prácticas do Plan Lector do Centro.
- Práctica diaria de estes dous elementos tanto en medios dixitais como en papel.

→ Fomento da escoita, o diálogo, e a expresión respectuosa nas interaccións entre iguais e co profesor.

3 e 4. Comunicación Audiovisual e Educación nas tecnoloxías da comunicación e información

→ Fomentando o diálogo respectuoso na exposición dos traballos, respectando as regras propias do intercambio comunicativo e evitando ferir a sensibilidade dos demais, adquirindo unha actitude crítica construtiva ante as crenzas, ideoloxías e maneira de ser dos demais..

→ Axudando a tomar conciencia e valorar os beneficios que achega a tecnoloxía da información, e fomentando o seu uso correcto.

→ Ao carecer de libro de texto o uso das TICs será maior. Empregarémolas como instrumentos de búsqueda de información e logo de produción e exposición desa información traballada e elaborada.

5. Emprendemento

→ Valorando as aportacións e as ideas propias na realización das tarefas.

→ Fomentando o traballo e o espírito de superación e de mellora.

6. Educación cívica

→ Axudando a descubrir os valores que emanan do Evanxeo de Xesús e que comprometen ó cristián a colaborar no ben da sociedade e adquirir actitudes solidarias, corresponsables e comprometidas cos demais e co mundo.

→ Fomentando o recoñecemento e o respecto e aprecio dos valores éticos e morais que existen nas diversas relixións.

→ Xerando formas e maneiras de colaborar xuntos na edificación da sociedade e valorar o labor da Igrexa e doutras institucións que colaboran desinteresadamente no ben dos demais.

→ Reflexionando e analizando as causas que provocan situacións de marxinación e de inxustiza social e sensibilizar ante as necesidades e ante os problemas dos demais.

7. Prevención de violencia.

- Fomentando coñecemento, o respecto e o aprecio das/as compañeiras/os independentemente do seu sexo e das súas opinións.
- Amosar unha actitude crítica ante situacións nas que se produza calquera tipo de discriminación por razón de sexo, ideoloxía, relixión,....
- Descubrir e rexeitar posturas extremas nas nosas relacións interpersoais e valorar positivamente ós demais, tal e como son.
- Aceptar e valorar aos demais e chegar a superar os conflitos que xorden nas relacións cotiás analizando posturas e actitudes que favorecen o vivir en paz: diálogo, aceptación, respecto, perdón.

13. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES PROGRAMADAS.

Ao longo do curso ealizaranse distintas actividades extraescolares e complementarias, que teñan relación coa materia e nas que o alumnado poida poñer en práctica normas de convivencia, colaboración, tolerancia, respecto cara aos demais e ás súas ideas, ... Por exemplo, intentaremos participar no concurso de curtas que organiza Mans Unidas.

Estas actividades propóranse segundo vaian aparecendo diferentes ofertas e segundo a posibilidade de asistencia por parte do alumnado, sobre todo as que requiran desprazamentos fóra do centro.

A temporalización de cada actividade concreta farase co Plan que ha de establecerse nos primeiros días de clase cando se teñan os datos concretos de cada grupo. Así mesmo, como é normativo, todo o Plan pasará polo Consello Escolar do Centro.

Valorarase coa Xefatura de Estudos a oportunidade de dar, ou non, participación aos alumnos que teñan sido apercibidos por mal comportamento aínda que os seus pais ou titores lles dean permiso para asistir á actividade.

Vaia por diante que o prioritario desta programación é propor obxectivos e metas realistas, e que a súa consecución depende dos medios dispoñibles e da colaboración de alumnos, pais, titores de cada grupo e doutros profesores do Instituto.

Os obxectivos das actividades deste Departamento de Relixión son:

- * Procurar unha relación entre os alumnos que provoque unha maior consideración das capacidades de autoestima persoal, de inserción social e de afecto.
- * Posibilitar un maior achegamento entre profesor e alumno.
- * Animar o traballo en equipo favorecendo a solidariedade e apreciando o valor do distinto.
- * Facilitar a convivencia e integrar aos alumnos de distintas culturas.
- * Completar a formación relixiosa estudando a súa aplicación práctica achegando aos alumnos á cultura, arte e símbolos relixiosos do seu entorno.

Así propónse para o alumnado que cursa esta materia sempre en colaboración especialmente cos departamentos máis afíns, no tratamento compartido de temas que teñan algo en común, especialmente Xeografía e Historia.

Participaremos nas actividades que se desenvolvan no centro para conmemorar o Día da Paz ou o Día da non Violencia de Xénero .

Posibles visitas a realizar:

Sempre e cando a actual situación sanitaria o permita, gustaríame realizar unha saída con todos os grupos da ESO. Con 1º e 2º, e como complemento ao traballo na aula, tentaremos facer unha visita ao mosteiro de Armenteira ou de Poio, con 3º faremos o último tramo do Camiño de Santiago e visitaremos as cubertas da Catedral e o Pórtico da Gloria e con 4º visitaremos a catedral de Tui.

14. PROXECTO LECTOR.

A materia de Relixión participará activamente no Plan Lector do propio Centro coa dinámica que se estableza para este curso 2022-23 así como nas actividades propostas polo equipo da Biblioteca e PLAMBE.

O Departamento de Relixión Católica participará no plan lector porque é unha ferramenta básica para o coñecemento desta materia, xa que a lectura non é só unha técnica senón un medio de comunicación e de acceso a información, polo que é importante promover o hábito de lectura para mellorar a comprensión. Buscaremos textos nos xornais, en internet ... que recollan novas ou información sobre os contidos que se traballan na materia.

Lecturas recomendadas:

Como libro básico para a nosa materia manexaremos a **Biblia** en todos os cursos tanto en soporte papel como en soporte dixital.

2º ESO

AAVV: Biblia de Jerusalén. Desclée de Brouwer. 2009

JAUREGUIZAR, Santiago: Os sabuxos entran na casa do pé esquerdo. Xerais 2013.

HERNÁNDEZ, Pau Joan: Si no te vas. Edebé. 2011.

TORABUELA, Pere: A cripta do apóstolo. Xerais. 2010.

ALFONSECA, Manuel: El sello de Eolo. Edebé. 2009.

RIERA, Pedro: La tumba de Aurora K. Edebé. 2014.

ROVIRA CELMA, Álex e TRÍAS DE BES, Fernando: La buena suerte. Empresa activa.

MOROSINOTTO, Davide: Nemo, o rapaz sen nome. Ed Xerais. 2016.

CAJARAVILLE, Héctor: A caixiña dos rencores. Ed Xerais. 2017.

NESS, Patrick: Un monstruo viene a verme. Nube de tinta. 2012.

MORENO, Eloy: Invisible. Nube de tinta. 2018.

ORUÑA, María: El bosque de los cuatro vientos. Destino. 2020

4º ESO

AAVV: Biblia de Jerusalén. Desclée de Brouwer. 2009

AAVV: Documentos do Concilio Vaticano II.

MENDIOLA INSAUSTI, José M^a: El cementerio de los ingleses. Edebé. 1993.

ÁLVAREZ, Blanca: Tres besos. Edebé. 2010.

MENÉNDEZ PONTE, María: Si lo dicta el corazón. SM. 2013.

MÉNDEZ, Fernando: Deus xogando aos dados. Sotelo Blanco. 2011.

SPENCER JOHNSON, M.D : ¿Quién se ha llevado mi queso?. Empresa activa 8ª edición. 1998.

ALAPONT, Pasqual: Llenos de rabia. Edebé. 2005.

BARCELÓ, Elia: La roca de Is. Edebé. 2003.

MALLORQUÍ, César: La fraternidad de Eihwaz. Edebé. 1998

GAARDER, Jostein: La joven de las naranjas. Ediciones Siruela. 2003

SIERRA I FABRA, Jordi Sierra: El beso azul. Happercollins. 2017

COLOMBANI, Laetitia: La trenza. Salamandra. 2018.

LOSA, Ilse: O mundo en que vivín. Hércules de Ediciones. 2019.

Leremos en voz alta ou ben en silencio e o profesor fixarase se o alumno sabe:

- Interpretar persoalmente o texto
- Resumir
- Ampliar
- Identificar a idea principal do texto
- Realízase unha lectura expresiva
- Usa unha entoación adecuada
- Se é capaz de comprender e manexar ou vocabulario relixioso.
- Se o pode relacionar co que se esta traballando nese momento

As palabras que ou alumno descoñeza tamén se empregará ou dicionario, recurso moi útil para ampliar e asimilar novos conceptos.

15. PLAN TICS.

Dado que neste curso 2022-2023 xa está implementado o E-Dixgal en todos os cursos de ESO, faremos unha procura axeitada dos recursos que tal ferramenta nos brinda e utilizarémola como alternativa ao libro tradicional.

Desde as clases de Relixión contribuímos ao logro dos obxectivos do plan TIC do centro mediante a realización de diversas accións cos nosos alumnos tales como:

- Uso de correo electrónico para informar aos alumnos da realización dalgunha tarefa e para recepción dos seus exercicios, actividades e traballos.

- Uso educativo das redes sociais para compartir saberes, técnicas e recursos.

- Presentación de traballos nas aplicacións máis actuais na medida en que as posibilidades técnicas e a formación dos propios alumnos o permitan. Como mínimo farán uso dun procesador de textos.

- Creación de canles de comunicación con outros alumnos de Relixión doutros centros da mesma localidade e outras.

- Aula E-Dixgal.

- Visitas a sitios web oficiais da Igrexa (Santa Sé, Arquidiocese, Conferencia Episcopal), a páxinas de contido bíblico ou relacionadas co voluntariado e o labor social da Igrexa.

- En relación cun dos obxectivos da programación, coñecer a través da Rede a achega da Igrexa á nosa cultura e patrimonio artístico para o que Internet móstrase como un instrumento valioso nun campo que por excelencia é o da imaxe.

-Consultas e visitas a portais católicos tanto polo seu contido conceptual como pola posibilidade de coñecer foros de opinión, blogs e outros campos de comunicación e expresión católicos.

- Utilización das posibilidades que proporciona o correo corporativo.

16. PLAN CONVIVENCIA.

Na contribución ó Plan de convivencia esta materia de relixión católica ten moitísimo que aportar desde os valores que promove.

En todo momento seguirá as pautas do Plan de Convivencia do Centro así como as indicacións do Departamento de Orientación e das Titorías.

Independentemente diso traballará constantemente aspectos propios da educación para a Paz, o respecto da Natureza, a solidariedade e todos aqueles indicadores xa reflectidos na programación de valores.

As accións:

- ~ Asistencia puntual e diaria ás clases.
- ~ Asistencia ó Centro cos materiais necesarios para as clases.
- ~ Respetto para as persoas que teñen crenzas distintas.
- ~ Diálogo cos que pensan de xeito diverso.
- ~ Colaboración para a realización das tarefas propostas polo profesorado.
- ~ Colaboración para a modificación da conduta do alumno ou alumna e seguimento nos cambios que se produzan.
- ~ Rexeitamento pacífico de todo tipo de violencia.

- ~ escoitar para entender.
- ~ Compartir cos demais.
- ~ Respecto ós compañeiros e a todo o persoal do Centro.
- ~ Non permisión de actitudes racistas nin sexistas.
- ~ Moderación consumista e coidado da hixiene persoal.

17. MECANISMOS DE REVISIÓN, DE AVALIACIÓN E DE MODIFICACIÓN DAS PROGRAMACIÓNS DIDÁCTICAS EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA.

		Si	No	Observacións
1	¿Qué fago para coñecer a composición da clase?:			
	-Facer unha avaliación inicial			
	-Ler os informes anteriores			
	-Ver os resultados da avaliación			
2	Teño en conta a diversidade á hora de organizar a clase, de crear os grupos, etc.			
3	Dou a cada alumno e alumna a explicación que precisa:			
	-No grupo grande			
	-No grupo pequeno			
	-De forma individual			
4	Antes de empezar cunha unidade explico aos alumnos e alumnas qué, con qué frecuencia e en base a qué avaliarei.			
5	Planteo exercicios de diferente nivel en cada unidade .			
6	Utilizo diferentes tipos de probas:			

	-Probas prácticas			
	-Exames escritas			
	-Exames orais			
	-Traballos individuais			
	-Traballos en grupo			
7	Unha vez terminada a unidade, avalío a idoneidade dos recursos e das actividades empregadas no proceso de aprendizaxe.			
8	Entre avaliacións, programo un ou varios plans de recuperación dependendo dos resultados obtidos.			
9	Na metodoloxía que aplico:			
	-Utilizo ferramentas TIC.			
	-Propoño actividades para facilitar a aprendizaxe autónoma			
	-Dou moitas explicacións teóricas			
10	Os exercicios que propoño son do seguinte tipo:			
	-Cerrados, dirixidos, etc.			
	-Abertos, procedementais, diversos, proxectos, etc.			
	-Facilitan o traballo cooperativo			
11	Cómo paso a hora lectiva:			
	-Conseguindo silencio			
	-Impartindo teoría e explicacións			
	-Respondendo a preguntas, fomentando a participación, etc.			
	-Observando			
	-Corrixindo de maneira individual			
12	A programación recolle os criterios de avaliación de forma sinxela e clara			
13	Utilízanse suficientes tarefas competenciais para reflectir o desenvolvemento das competencias clave.			
14	Están presentes os estándares de aprendizaxe en distintas actividades.			
15	Existen estándares que resultan pouco accesibles.			

16	Existen estándares alonxados dos contidos previstos.			
17	Resulta fácil identificar o nivel de desenvolvemento de cada un dos estándares.			
18	Alumnado e familias teñen acceso aos criterios de avaliación/cualificación			
19	Os resultados das avaliacións utilízanse para adecuar a programación			

Avaliación interna da programación.

INDICADORES	SI	NON	OBSERVACIONES
1.A programación recolle os criterios de avaliación de forma clara e sinxela.			
2.Os alumnos teñen acceso aos criterios de avaliación /cualificación.			
3.As familias, teñen acceso aos criterios de avaliación /cualificación.			
4. Avalíanse os coñecementos previos.			
5. Vai dirixida aos diferentes tipos de contido			
6. Valóranse os contidos actitudinais e procedimentais			
7. Avalíanse as competencias			
8. Valóranse o traballo que faien casa			
9. Valóranse o traballo que faio alumno na aula			
10.Avalíanse o proceso de aprendizaxe de maneira directa e a través dos cadernos (materiais)de traballo do alumnado.			
11.As probas contemplan diferentes niveis de dificultade			
12.Analízanse os resultados do grupo de alumnos.			
13. Establécense os procedementos de recuperación por avaliación.			
14. As sesións de avaliación son suficientes e eficaces.			
15. Avalíanse periodicamente a programación.			

16. Avalíanse a propia práctica docente.			
17. A avaliación é continua.			
18.Os resultados das avaliacións utilizan separa adecuara programación.			
20. A programación contempla mecanismos propios de avaliación interna			

18. PROPOSTAS XENÉRICAS PARA POSIBLES ESCENARIOS DE IMPARTIR DOCENCIA:

- **Actividade lectiva presencial:** seguimos as indicacións recollidas nesta programación.
- **Actividade Semipresencial:** que podería estar determinada por confinamento ou illamento temporal dun alumno/a, grupo de alumnado ou dun grupo completo (seguiranse os pasos recollidos no plan de contixencia do centro). Se afecta a un grupo completo establecerase un horario para o caso da actividade non presencial. No caso de individualidades faremos un seguimento a través da aula virtual usando os medios telemáticos empregados nesta materia. Para avaliar as tarefas farémolo do mesmo xeito que se foran presenciais, através da aula virtual ou e-dixgal.
- **Actividade non presencial:** seguiremos o plan de contixencia do centro. Neste horario reflectiranse os días e as horas nas que serán actualizadas as tarefas ou contidos desta materia. Farase un seguimento telemático do alumnado (clases virtuais, consultas a través de videoconferencias en pequeno ou grande grupo. Para alumnado que por motivos da pandemia que teñan que gardar cuarentena na súa casa, e que non teñan posibilidade de conexión a internet, ou esta sexa deficiente, existirán materiais dispostos a ser imprimidos e levados a ditos alumnado, acordos o temario en canto a contidos e temporacións. No caso de avaliar con docencia non presencial, os criterios de cualificación son os seguintes:
  - 80% tarefas proposta.

- 20% participación activa e asistencia continuada nas clases virtuais que se realizaran a través da plataforma Cisco Webex ou outra similar.

(En caso de que o alumnado non teña medios de conexións mandaremos unha carpeta co material ou tarefas propostas por correo ordinario para poder seguir a súa formación).

19. INFORMACIÓN AO ALUMNADO:

A publicidade dos obxectivos, contidos mínimos, criterios de avaliación, procedementos e instrumentos de cualificación da materia faranse públicos a través da páxina web do centro dentro do departamento de Relixión.

De todos xeitos, ao comezo do curso a profesora dará a coñecer ao alumnado o contido da programación e resolverá as posibles dúbidas que poidan xurdir. Aproveitará tamén para comentar as rúbricas para a avaliación do caderno, traballos orais e escritos,...

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN, UNIVERSIDADE
E FORMACIÓN PROFESIONAL

Añón

Outes, 5 de marzo de 2023

Xefa de Departamento: Gemma Somoza Silva